

edebiyat dergisi

kuzey yıldızı

bederi: 1.000.000 TL

sayı: 5 ekim / kasım

ISSN 1303-3476

İÇİNDEKİLER

- 02 Bir Haziran Umudu ve Ağustos Çöküntüsü — Fatih Özcan
Kalbimin Son Gözağrısı — Arzu Çur
- 03 Yağmur — Kuzey Yıldızı
- 04 Müjde — İbrahim Berber
İnsancıklar — Burcu Deneri
- 05 Söyleşi: Oruç Aruoba
- 07 Yakın / Uzak: Bedensiz Umutlar — Kadir Sönmez
- 08 S i z — Zafer Yalçınpınar
- 10 Köhnemiş Evlerin Çürüyen Anılarından — Gökçen Göksal
- 11 Beyitler — Osman Serhat Erkekli
- 12 Kadınsı — Sinem Sık
- 13 Kaçak Prenses — Vedat Kamer
- 14 Maço — Murat Sayım
- 15 Son Umut — Polat Onat
- 16 Namlu Uçlarında — Tekin Gönenç
İp Yaptı Acıları — Mustafa Balık
- 17 Bende Hüzün Şeker Nasıl Öyle — Osman Erkan
Vasiyet — Özge Dirik
- 18 Söyleşi: Gökçen Göksal
- 20 Kabuk — Alparslan Nas
Estereosa Ouranon — Mustafa Altay Sönmez
- 21 Soluk Kırmızı Diye Bir Şey Yok — Ayşegül Genç
Gökyüzüne Elveda — Özgür Macit
- 22 Foucault — Eylem Arıoğlu
- 23 Çeviri Şiir: Pablo Neruda'nın Son Şiirleri — Nice Damar
- 24 O Hiç Bizim Olmadı — Özgün Ulusoy
- 26 Ey Hayat! — Kemal Gündüzalp
- 27 Ruhun Teknolojisi — Erkut Tokman
- 29 Ey Aşk! Nelere Kadirsin — Korkut Akın
- 30 Lirikler — Baran Esmer
Betimleme — Mehmet Köz
Sana Dair — Tayfun Işıldar
- 31 Tezer — GÖKÇE Polatoğlu
- 32 Her Martı Bir Uçuştur — Ulaş Nikbay
*** — Şerif Ağayar

Ön kapak fotoğrafı ve tasarımı Zafer Yalçınpınar'a aittir. İç sayfalarda Ezgi Altınsoy (32), Ufuk Doğan (16, Kuzey Yıldızı) ve Zafer Yalçınpınar'ın (2, 4, 7, 10, 20, 25, 27, 30) fotoğrafları kullanılmıştır. Arka kapak fotoğrafı Nur Polat'a aittir.

YAZARLAR

Alparslan Nas — nas@kuzeyyildizi.com
Arzu Çur — arzucur@hotmail.com
Ayşegül Genç
Baran Esmer
Burcu Deneri — burcudeneri@hotmail.com
Erkut Tokman — ektokman@hotmail.com
Eylem Arıoğlu — eylemarioglu423@hotmail.com
Fatih Özcan — fatihozcan@kuzeyyildizi.com
Gökçe Polatoğlu — prenses@kuzeyyildizi.com
Gökçen Göksal
İbrahim Berber
Kadir Sönmez — sonmez@haberx.com
Kemal Gündüzalp — gunduzalp@mynet.com
Korkut Akın — korkutakin@hotmail.com
Mehmet Köz — memedkoz@mynet.com
Murat Sayım — myaugury@hotmail.com

Mustafa Altay Sönmez — altayson@hotmail.com
Mustafa Balık
Nice Damar — tulindamar@ixir.com
Osman Erkan
Osman Serhat Erkekli — osmanserhaterkekli@celiknet.com
Özge Dirik — ozgedirik@hotmail.com
Özgün Ulusoy — ozgun_ulusoy@hotmail.com
Özgür Macit — macit@kuzeyyildizi.com
Polat Onat — polatonat@excite.com
Sinem Sık — kumdenizi@hotmail.com
Şerif Ağayar — Agayar1@rambler.ru
Tayfun Işıldar — tayfun_isildar@kasifkalkavan.com
Tekin Gönenç — tekin_gonenc@hotmail.com
Ulaş Nikbay — ulasnikbay@kuzeyyildizi.com
Vedat Kamer — vkamer@kuzeyyildizi.com
Zafer Yalçınpınar — zaferyal@kuzeyyildizi.com

“Yaşamın en mutlu anlarında da aynı güçle acıyı duymadım mı. Ve acıların ötesinde bir beklenti vardı: Kendi dünyamın beklentisi. Kendi odamda içebileceğim sabah çayının beklentisi. Sınır hastanelerinin kantinlerinde, teneke çayı, kendi odamda içmek istiyordum. Kimse senin kadar güzel, hiç kimse senin kadar canlı gitmedi ölüme.” – Tezer Özlü

yağmur: Yağmur yağıyordu, geldin. Yağmur seni getirdi bana. İlk başta anlamadım, oysa sen güvenmediğin her sözcüğün yerine bir şeyler ekliyordun elinle. Ellerini seyrettim, seni seyrettim. Sonra bir vakit köprüaltındaydık. Birazdan gidecektin, sana sarılmayı düşündüm. Sen benim düşündüğümü yaptın. Kimse bana bu kadar sıkı sarılmamıştı. Daha sonra kalktık. Köprüüstünde yürüyorduk. Ellerini, ellerimin içine aldım; yorulmuşlardı. Acılarına saygı duyuyordum ve seni yağmura bıraktım. Gittin. Şimdi yağmur tane tane yağıyor. Sen yağıyorsun. O ufacık damlalara sarılamadıkça kahroluyor içim.

mavi: Bulutlar gölge yaparken güneşin batışına, o renk cümbüşü sana aitti. Güneşi batırırken eğleniyordun. Mavi odamızda senden ezgiler vardı, sen yoktun.

karşıtlık: mavi odamızdaki
karşıtlığı yok sayan düşlerimizde
sonsuzluğu arar
seni öpmelerim

akşam yıldızı: Ben yalnızken —sen— yoktun. Neden beni unuttun.

kaldırımlar: Kaldırımın iç tarafından yürüyordum. Yağmur yeni dinmişti. Senelerdir aynı sokaklarda yürüyorum. Tüm sokaklar bizi denize çıkarıyor.

dost: Fırtına öncesi sessizlik... Sözler(in)den farksız.

yeti: Kesitler olursa bir yerlerden başlanabilir sanırım. Faydalanabileceğimiz kaynakları masa üstüne çıkartalım şimdi: senin mektubun, mavi... Mektubunu hatırlamıyorum. Bundan dolayı tekrar okumam gerekiyor. Açık havalar en büyük gizemi taşır fırtına öncesi. Adım adım sona yaklaşırken daha güçlenen tek yeti şaşırtmak gibi gözüküyor. Şu anda hiçbir şey için çabalamıyorum, kendimden başka. Belki de bu seni şaşırtıyor. (5 Mart 2002)

kehribar: Ti voglio bene. ■

KUZEY YILDIZI EDEBİYAT DERGİSİ – issn: 1303-3476 **sayı:** beş – ekim / kasım 2002 **ederi:** bir milyon tl. **sahibi ve sorumlu yazı işleri müdürü:** Ulaş Nikbay [0535 3073862] **genel yayın yönetmeni:** Vedat Kamer [0535 5549730] **editör:** Özgür Macit [0535 3287327] **yayın kurulu:** Vedat Kamer, Özgür Macit, Ulaş Nikbay, Zafer Yalçınpınar [0532 6444942] **temsilciler:** İzmir – Alper Akdeniz [0535 5588068] / Tekirdağ – Perihan Yakar [0536 3375235] **düzeltilti:** Akın Demirci **baskı:** Ceren Ofset **abonelik:** Yurtiçi yıllık abonelik bedeli kişiler için 7.500.000 TL, kurumlar için 12.500.000 TL'dir. Yurtdışı yıllık abonelik bedeli kişiler için 20\$, kurumlar için 35\$'dır. Abone olmak için gerekli ücreti hesap numaralarına yatırdıktan sonra dekontun posta kutusuna gönderilmesi gerekmektedir. Posta Çeki Hesabı: 1052829 / Banka Hesapları: Türkiye İş Bankası – TL 1068 0742548 / USD 1068 3254024 **mektup:** PK 200 81302 Kadıköy / İstanbul **e-posta:** kuzeyyildizi@kuzeyyildizi.com **internet:** <http://www.kuzeyyildizi.com> – Dergiye gönderilen yazılar iade edilmez – Yayınlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir. – **iki ayda bir yayımlanır** –

Bir Haziran Umudu ve Ağustos Çöküntüsü

Ben ellerini düşlerken dingin bir deniz gibi
ellerimde
ve seyrederken
sis saçlarında sessiz bir ormanı

bugün de ağlayarak döndüm
gözlerinden
çünkü bir düşken
o yağmurlu haziran kadar seni gördüğüm ilk
ve gözlerin o dalgalı kıyı kadar masumken

şimdi bir yabancısın
utancım, kahrım ve firarım kadar
seni her görüşte boğazıma akan acı zehir
kollarında kayb olduğum bu şehir
ve ağustos böceklerinin ötüşüne inat
sessiz direnişin kadar

şimdi dönemecinde vazgeçmelerin
sensizliğin uçurum akşamlarında
şu asi yüreğime
acılar süitinden bir şiir çalıyorum

sabah seyreder gibi şehri camın ardından
tek yönlü bir anlaşma içindeyiz
sen susuyorsun ben susuz yaşıyorum

yadırgadığın öğlen ölümleri gibi
tek kanatlı özlemlerin göçtüğü mevsim
daha acı daha kurak
çalduğım şiir ve susuzluğumdan

bekliyorum
tek taraflı sükûnet içinde
ve dumansız sevdâ ateşinde
ölümünü
annesî karşılıksız sevdalara gebe şair

Fatih Özcan

Kalbimin Son Gözağrısı

sarı gözbebeklerindeki görkem
güneşle yarışır güneş batarken
esmer teninde boylam başlar
kalbinde biter enlem

geç vakitlerdir çağırır seni
saçların ilkçağ hatırası
buzul gözlü sevgilim, gölgem
kalbimin yıldız alacası

gece biter gündüz başlar
gündüzle gitmeler başlar
bilirim kalmak istersin ama
gitmektir alınının yazısı

güneş göğünün ortasında ışınsın
kuşlar geçsin parmak diplerinden
kalmadan gitmeler kalbime köprü
yolcular geçsin diye üzerinden

Arzu Çur

YAĞMUR

Arzu Çur:

Taze ekmek. İnceden mayalanma izlenimi. Kabarık minderler, temiz örtüler. Pufla yatak: Yünlü. Bol kabartılmış. Yazdan kabartılmış o. Yağmura kalmadan. Güneş içini ısıtmış. Elinde yaya benzeyen zanaatkârlık asası. Ustaya evde yapılmış limonata sunulmuş. Yanında bisküvi. Hafif bayat, yumuşamış, daha lezzetli. Ağzına dantel örtü geçirilmiş reçel kavanozunda saklanmış. Fabrika yapımı tadına ev kokusu sindirilmiş. Böylece. O bisküvilerin attarın boğazına gitmemiş kardeşleri, daha sonra üç kez daha yumuşar. Bir. Çaydanlığın tiz fısıltısıyla. İki. Yağmur tıprıdayışıyla. Üç. Çaya banılarak: üç kere yumuşama. Geçiş halı.

Yağmur. Dolu, kar, su buharı değil. Suyun su halı. Düz halı. Kendi halinde.

Bedenlerin başları pencereye taşınması içgüdü. Yağmurda. İki iş yaparım. Ondan kaçırım. Ona bakarım.

Fatih Özcan:

yağmur yağarken çinko tavanlarına uzak evlerin

uzak insanlara sığmıyor sesim
nefesim üşüyor konuştukça
bulanıyor içimde akarsular
bulanık sulara saklanıyor iç organlarım

çise: menderek taşlarına telaş düşüyor
mavi yüreğime hırçın kıpırtılar
boş dönüyorum yırtık ağlarımla
avlanıyorum

içime kaçıyorum yağmur kayganlığından
kapalı, sade, sessiz, mağlup kendimi
yaralı ellerimle sarıyorum. Nihayet!

pencereleri kapatıyorum
duvarlar örüyorum kâğıttan
sağanak duvarlarımı yıkıyor
ses tellerimi bırakıyorum sulara
umutlarımı, şarkımı, aşkımla
sana utangaç bakışlara...

Özgün Ulusoy:

Hiç bilmediğim, uzak bir kentin rasgele seçilmiş bir sokağı burası. Sen karşı kaldırımdasın ve sonbahar parlıyor gözlerinde; bakışların sapsarı. İçim boyanıyor birden, ve bir şey kanatlanıp sarıyor seni, beni, tüm sokağı! Hayır... Hayır, bu mevsimin kötü bir şakası olmalı! Bu bir şaka olmalı! Çünkü en tehlikeli şeydir âşık olmak böyle apansız, üstelik sınırların denizlerce ötesinde! Ve üstelik bu delice yağmur mevsiminde!

Gözlerine bakıyorum... Gözlerine bakıyorum... Kimsin sen? Ben kimim? Roma neresinde dünyanın, neresinde benim evrenim? Gözlerine bakıyorum... Tüm bunlar gerçek mi, yoksa savruk bir düşte miyim? Gözlerine bakıyorum... Yağmur başlıyor! Tablo şimdi tamamlandı işte, düşen sonbahar damlaları hem saçlarını, hem yerdeki yaprakları ıslatıyor! Saçların ve yapraklar ıslandıkça bu sokak aşk kokuyor...

Yıllardır ardımda biriken geçmişimi terk edip, senin kaldırımına yürüyorum şimdi... İçimde heyecanlı bir çocuk, ve yağmurun o sapsarı sesi...

Özgür Macit:

boydan boya bulutlarla süslü, mavi olamayan bir gökyüzü görüyorum. hemen altında başları tanrılara, başları yıldızlara yakın dağlar ve altına serilen durgun ve parlak bir deniz... dağları mı yoksa denizi mi çok sevdiğimi bir türlü anlayamıyorum. dağların çocuğuyum evet ama denize de evlatlık verildim doğmadan evveli. onu ana-baba belledim uzun zamandır. aslına ihanet etmek ağır, denizden geçmek imkânsız. küçük bir toprak parçası var. belki bir ada. bir çadır kurulu üzerine mavi. yanında bir köpek uzanmış. uyuyan küçük bir çocuk gibi, o denli masum, o denli sessiz. ve bir kayık. istediğimde başımı alıp kaçabilmem için kuzeye doğru. ama bir tek kürek var. tek kürekle sandala binilir mi? daire çizmekten başka bir şey yapılamaz. yerinde sayarsın ancak. ne eksik bu düşüncede? neden çok sevemiyorum onu? yıldızlar mı? hayır, onları özlemedim henüz. yoksa kız kulesi mi? onun da sevdiği var kendine göre... evet yağmur, yağmur olmalı... işte ben yağmurdan yoksun bir düşünceyi sevemem, yağmurdan yoksun bir hayatı sevemediğim gibi... ■

MÜJDE

Dışarıda kurtlar kuşlar uyudu,
Gece ki, zifiri katran bir gece,
Gece ki, bilmiyor sana sevdami,
Asılıp duruyor kirpiklerime,
Aklım gözlerime uyuma diyor,
Gözlerim cevapsız dalıp gidiyor,
Sözde yollardasın, sen geliyorsun...

Nihayet hasretin baskın çıkıyor,
Sabahı sevinçle selamlıyorum,
Elimde bir kitap, çay demliyorum,
Radyoda hafif bir müzik çalıyor,
Dalıp gidiyorum eski günlere,
O günler ne kadar güzel günlerdi,
Nasıl sevdiğimi sen biliyorsun...

Nicedir unuttum gamı, tasayı,
İçim ürperiyor, seviniyorum,
Bahçede küpeli, şebboy kokusu,
Gökte avare bir bulut geziyor,
Üç kere çalıyor kapının zili,
Bir uzun ayrılık nihayet bitti,
Ben şaşırıyorum, sen gülüyorsun...

İbrahim Berber

İNSANCIKLAR

küskün değilim size ademin çocukları.
hansel ve gretelin masalındaydık sadece,
sizler pastadan evimi kemirdiniz.
usulca sokulup tüm iştahınızla,
masumiyeti kirlettiniz.
usulca gülüyorum şimdi!
kazanımda kaynatıp, size dair tüm heveslerimi.
içimin ateşiyle körüklüyorum,
gözyaşlarımın şiddetini.

Burcu Deneri

Söyleşi: Oruç Aruoba

Kuzey Yıldızı: Toplumumuz genellikle felsefeyi yadsıyan, ona dudak büken bir tutum içinde, felsefe ile delilik arasında bağlantılar kuruyor. Sizce bu neden kaynaklanıyor? Gerçekten de felsefe ile delilik arasında bir yakınlık var mıdır?

Oruç Aruoba: Türkçe’de “deli saçması” diye birşey vardır — gerçekten de felsefi düşünceler, uzaktan bakınca, deli saçması gibi gözükür. Toplum, sağlıklı, akli başında bireyler topluluğuyorsa, bunun içinde felsefeyle uğraşmak, gönüllü olarak tımarhaneye girmek gibi birşeydir. Öte yandan, felsefe yapmak, insan beynini hiç de alışık olmadığı bir yönde pek fazla zorlar; bu yüzden, bir noktada sigortası atabilir beynin. Felsefe tarihinde sahiden çıldırmış epey düşünür vardır; zihinsel bunalım geçirmemiş düşünür ise yok gibidir.

KY: Sizce felsefenin günümüzdeki yeri nedir?

OA: Felsefenin hiçbir ‘gün’de ‘yer’i yoktur — yersizdir felsefe. İşlevi ne olmalıdır, anlamında soruyorsan; insanların kafalarını karıştırmak. Ama bu hep böyleydi; bizim ‘gün’ümüzün bir özelliği değil; çünkü insanlar —hani şu sağlıklı toplum— hep yeniden kendine sahte düzenlilikler kurar; felsefenin işi de bu düzenlere çomak sokmaktır — koyunu sürüden çıkmağa ayartmak...

KY: Türkiye’deki felsefe bölümlerinin eğitimini nasıl buluyorsunuz? Bu bağlamda felsefe okumak isteyen birine ne gibi tavsiyelerde bulunabilirsiniz?

OA: “Eti nasıl buldunuz?” diye soran garsona müşterinin verdiği yanıttaki gibi: “Patateslerin arasında zorlukla”... Türkiye’de felsefe hocaları hep bir ‘dışarıklı’ akımının “Türkiye acentesi” oldular, yani felsefeyi ‘ithal’ ettiler. ‘İthal felsefe’ felsefe değildir. Tabii ki ‘etkilenme’ denen şey vardır; ama, felsefe tarihi okumaları ancak kendi düşünceleriniz için hareket noktaları oluyorsa bir işe yarar — ya da, kendi düşündüğümüz birşeyler

varsa, kendinize yakın düşünürler bulursanız; yoksa, birilerinin kötü bir kopyası olarak kalırsınız. — Felsefe okumak isteyene bulunabileceğim tek tavsiye, *kendisi*, okumak... Yıllar önce, bir öğrencim doktora yapmak için yurtdışına gidiyordu; bana, ne yapmasını tavsiye ettiğimi sordu. Şöyle birşey dedim: “Git, kendine yakın bulduğun bir filozof bul, seç, onu ıçığına - cıçığına varasıya oku, anla, öğren; sonra da, unut.”

KY: Özgür Üniversite’de “Marx ile Nietzsche” adında bir ders vermiş olduğunuzu duyduk. Bize biraz bu dersten bahseder misiniz? Özgür Üniversite gibi oluşumlar hakkında görüşleriniz nelerdir?

OA: Marx ile Nietzsche, aynı yıllarda, ama birbirinden habersiz, çok benzer sorunlarla uğraşmış ve birbirlerini birçok bakımdan tamamlayan görüşler geliştirmişlerdir; oysa, son yüzyılda, çok ayrı, hatta karşıt akımlar içine sokuldular, akrabalıkları gözardı edildi. Bu yakınlığı anlatmaya çalıştım, o derste.

Özgür Üniversite (daha önce Bilal) gibi girişimleri önemli buluyorum; çünkü 12 Eylül’den sonra Türkiye’de üniversiteler YÖKedildi — Tapu-Kadastro Kâtipliklerine dönüştürüldü. Gençlerin ufuklarını açmak; bağımsız düşünmeyi aşılacak da, böylesine özel girişimlere kaldı.

KY: Türkçeyi felsefe dili olarak nasıl görüyorsunuz?

OA: Türkçe olağanüstü bir dildir — barındırdığı olanakları daha yeni yeni anlayıp kavrayabiliyoruz. Türkiye üzerine yaptığım bir konuşmada “esnek çelik” eğretilmesini kullanmıştım. Felsefe açısından da, gizilgüç olarak, son derece zengin bir dildir; ama, bu açıdan, pek az işlenmiş, düşünce dilegetirme olanaklarının pek azı gerçekleştirilmiştir.

KY: Felsefi düşüncelerinizi edebi ortama aktarmak için kullandığınız özel bir yöntem var mı? Kitaplarınızda edebiyat ve felsefenin yeri, ağırlığı nedir? Edebiyat-felsefe ilişkisine nasıl bakıyorsunuz?

OA: Öyle bir yöntemim yok, çünkü öyle bir ‘aktarma’ işi yapmıyorum. Yalnızca, felsefe ile şiir arasında bir ‘kimsenin-olmayan-bölge’ vardır — o bölgeye önem veriyorum ve orada ‘barınmak’ istiyorum; ama bunu her zaman beceremiyorum. Bunun ‘yöntem’i — ille de bir ‘yöntem’im olsun istiyorsan — verimli bir eğretileme bulup işlemektir.

KY: Ne zamandan beri yazıyorsunuz? Kitaplarınızın yazılma sürecinden bahsedebilir misiniz?

OA: Yazma konusunda ‘tarihleyebileceğim’ ilk çabam Orta II yılıma geri gider. Sonradan, üniversiteye kadar, daha çok bir okur — edebiyat, özellikle de şiir okuru — oldum. Felsefeyle — hocam İoanna Kuçuradi ve Nietzsche aracılığıyla — tanıştıktan sonra yazdıklarım akademik nitelikte oldu. 1973’te başlayarak yazar olma yoluna —ürkek adımlarla— girmeğe başladım. 1979 bir dönüm noktasıdır; 1981’de de becerebileceğimi düşünmeye başladım. 1983’de akademisyenliği terk ettim. 1986 da ikinci dönüm noktasıdır — sonra yazdım...

Başlangıçta amacım hiçbir zaman ‘kitap’ yazmak olmadı. Birşeyleri anlamağa çalışmak; eğri okuduğunu gördüğüm birşeylerin doğrusunu bulmağa çalışmak; birşeyi tam olarak olarak dile getirmeğe çalışmak — yazma çabam buna benzer şeyler oldu. Sonradan, yazdıklarım, kendileri bir bütün hâline geldiler ve bana bir ‘kitap’ olduklarını bildirdiler — o zaman, ‘kitaplaştırdım’ ben de onları... Yani, ben kitap yazmadım: kitaplarım kendilerini yazdırdılar.

KY: Kitaplarınızla okura vermek istediğiniz bir şey var mı? Varsa nedir? Bu bağlamda okurlarınızdan beklentileriniz nelerdir? Neden Oruç Aruoba okuyoruz?

OA: “Vermek istediğim” birşey yok — ama, tabii ki, “veriyorum” — yayınladığıma göre... Pek fazla ‘beklenti’ beslememeğe çalışıyorum — Nietzsche ve

Wittgenstein gibi, “başkaları gelse de daha uzağa uça”; “başkaları gelse de daha iyisini yapsa”, gibi ‘dilek’ler tabii ki güçlü, ama bunların nasıl aldatıcı olabileceğini de biliyorum. Hele ‘hayran-okur’ sahibi olmak, çekilir bir düşünce değil. Yıllardır umduğum birşey var, ama hiç olmadı — birisinin çıkıp, “Neler saçmalıyorsun hemşeri” diye başlayıp, yayınladıklarımın köküne kibrit suyu sıkması... “Neden Oruç Aruoba okuduğunuz” beni nebze kadar ilgilendirmiyor — her seferinde binlerce parça olarak çoğaltılıp kimlerin benimle neler yaptığını bilmediğim biryerlere gitmek ise sonuçlarını düşünmek bile istemediğim birşey. Üstünde “Oruç Aruoba” yazılı kaç tane nesnenin nerelerde, kimlerin elinde olduğunu düşünmeğe çalıştığımda, üzerime ürperti geliyor. “Peki, niye hâlâ gönderiyorum onları?” diye sorarsan — ne yapayım; birşeyler bitiyor, yenilerine başlarken de eskilerini ‘sistemimin dışına çıkarma’m gerekiyor.

KY: Metis Felsefe’den çıkan kitaplarınızda yazdıklarınızın ne kadarı özel, ne kadarı genel?

OA: Hepsi tümüyle özel ve hepsi tümüyle genel... Yazdıklarım, belirli durumlarda belirli şeyler üzerine düşünerek yazılmıştır; ama, yazılırken, benim ‘özne’m dışarıda tutulmuştur. Örneğin, *ile*’de tırnak içinde verilen sözlerin hepsi gerçek kişilerce gerçek durumlarda söylenmiş sözlerdir; ama, metinde geçen “ben” ve “sen” birer gerçek kişi değildir, çizilen gelişme de, o biçimiyle, kurmacadır.

KY: Çengelköy Defteri’nde şu sözler geçiyor: “Yalnızlık ömür boyu’diyor, gerzek bir şarkıcı — ‘delice kışkansam seni!’... ‘Hep yalnızlık var sonunda —” Bunu açıklar mısınız? Oruç Aruoba ne dinler?

OA: Yazdıklarımı açıklamak gibi bir kötü huy edinmedim. —Müzik anlamında soruyorsan, sahicilik taşıyan herşeyi dinlerim — Mozart’ı da Jethro Tull’ı da...

KY: Özlem’in karşıtı nedir?

OA: Bilmem — karşıtlıklarla düşünmek çok sınırlı durumlarda işe yarar. Örneğin “kavuşmak”la özlem ortadan kalkmaz. Kaldı ki özlem zaten kendisi bir karşıtlık içerir: orada *olmayan* bir kişiye yöneliktir.

KY: Modern Türk şiirini ve bunda haikunun yerini nasıl buluyorsunuz?

OA: Cumhuriyet dönemi şiiri, üç kuşak içinde, olağanüstü bir zenginliğe ulaşmıştır; Türkçesi herhangi bir 'evrensel' şiir diliyle karşılaştırılabilir düzeydedir. Bugünlerde yazmağa başlayan dördüncü kuşağın elinde tam anlamıyla bir hazine var.

Haiku'nun uluslararası bir 'janr' haline gelmesi — daha doğrusu, Japonca'dan başka dillerde de yazılır olması — çok yeni bir şeydir. Ama, örneğin Orhan Veli'nin geliştirdiği kara mizahlı şiirde önemli etkisi olmuş, anlaşılın — kendisi de en az iki tane *haiku* yazmış. Necatigil'de de, Edip Cansever'de de, *haiku* havası vardır. Zaten Türkçe, kısa ve derin yazmaya çok elverişli bir dildir — Nâzım'ı düşün:

Gelsene dedi bana
Kalsana dedi bana
Gülsene dedi bana
Ölsene dedi bana

Geldim
Kaldım
Güldüm
Öldüm

KY: Usta - çırak ilişkisinin önemi nedir?

OA: Kant "Felsefe öğretilemez, ama felsefe yapma öğretilir" der. Bu anlamda, felsefe tarihinde bütün düşünürlerin bir ustası olmuştur — canlı ya da ölü... Felsefe yapma —şiir yazma gibi— öğrenilmesi gereken birşeydir; 'kendiliğinden' olmaz. Bu yüzden kişinin önce çırak olması gerekir; sonradan, becerebilirse, kalfa, sonra da, gücü yeterse, usta...

KY: Oruç Aruoba'nın arka bahçesinde neler var?

OA: Bir Asma, bir İncir, bir de Malta Eriği var: Asma, yıllardır bakım görmediğinden, bolca yaprak veriyor, ama çok az üzüm verdi; İncir, büyük bir dalı yıkıldığı için, öleyazdı ve epey meyve verdi, ama, yazsonu, yağmur yağınca, çatlayan meyveleri sineklendi; Malta Eriği ise, İncir'in yıkılan dalının gölgesinde kalınca, hiç çiçeklenmedi bile — belki Kasım'da, İncir'in yaprakları dökülünce... ■

YAKIN / UZAK: Bedensiz Umutlar

Dokunamam sana
Ve yalnızlığına.
Çünkü yasaktır
Bahar gelmeyen bu şehirde
Yani yanlışlıkların coğrafyasında
Bir aşka dokunmak.

Her gülüşün biraz daha
Acıtıyor hayatımı.
Bu kadar yakinken
Uzaktan baktığın
Ruhuma
Bedensiz umutlar bıraktın.

/Yeniden yaz tarihi
İçinden çıkılmaz bir karmaşayı
Yeniden yaz
Ellerinle./

nisan 2002

Kadir Sönmez

I

S i z

Hey you, out there in the cold
Getting lonely, getting old
Can you feel me?¹

Siz; büyük çoğunluk, niteliksiz nicelik, yani benim gibilerin dışında kalanlar...Beni hissedemezsiniz. Hiçbir zaman da hissedemediniz. Yabancılaşmış ve körelmiş duygucuklarınıza bile sahip çıkamadığınız için beni anlayamazsınız. Ruhunuz günden güne eskiyor ve belki de çürümeye başlamıştır. Boşuna uğraşmayın, bir arpa boyu bile ilerleyemezsiniz.

Siz, özgürlüğün adını kendi pisliklerinize bulaştırarak her tutarsız isteğinizi gerçekleştirmeye çalıştınız. Sırf can sıkıntısından ve vakit öldürmek için uğraştınız. Sizlerin bu eylemi her zaman başka birilerini sınırladı. Kendi içinizdekileri bile. Demek ki birbirinizi sınırlamaya çalışarak özgürlüğü aradınız. Doğal olarak beceremediniz ve bulamadınız.

Arzularınızı kolayca doyurabilmek için hep başkalarına uzandınız, düşlerinizi basit arzulara tercih ettiniz. Böylece düşleriniz küçüldü, korkaklaştı ve yok oldu.

Dönme dolap gibi aynı yerde devindiniz. Sattınız. Sizlerin yerine benim midem bulandı. Çünkü sizin külhanbeyliğiniz ve kibiriniz hep gözlerimin önünde oldu. Bir oraya, bir buraya... Buna mide dayanmaz.

Bir hiçin pilotluğunda el yordamıyla yaşıyorsunuz. Fiyatların, hesapların ve gayri resmi, vesikasız fahişelerin komutasında basit neferler olarak çoğalıyorsunuz. Azıcık düşünebilen bir çöl kertenkelesinden farklı değilsiniz. Yuh be... Yenik düşmüş koca bir insanlık... Siz...

Siz beni hissedemezsiniz.

II

Ş e h i r (S i z)

Running over the same old ground
What have we found?
The same old fears...²

Bu şehir duyuları köreltir. Örneğin sesler ve görüntüler... Buraların kulak tırmalayıcı bir uğultusu vardır ve hiçbir zaman bu sestten kaçamazsınız. Uyurken, çalışırken, yıkanırken, sevişirken, ne yaparsanız yapın hep kulağınızdadır bu uğultu.

¹ Pink Floyd topluluğunun "Hey You" adlı şarkısından

² Pink Floyd topluluğunun "Wish You Were Here" adlı şarkısından

Meda-i iftiharımız olan görkemli şehrimizin alıcılardan, satıcılardan ve mallardan oluşan, pis, nursuz bir görüntüsü vardır.

Etrafınıza baktığınızda, karşıdan karşıya geçen, kurallı düzenekler, makine gibi çalışan donuk suratlarla karşılaşsınız. Alabildiğine pisliktir burası. Her çeşit fahişeyi bu sokaklarda, caddelerde bulabilirsiniz. Aramızda gezinirler ve ayırt bile edemeyeceğiniz kadar içimize sinmişlerdir. Kısacası modern şehrimiz, meda-i iftiharımız, şu ünlü “Dersaadet”imiz, çöl ve bataklığın bir mağarada sevişmesi sonucu ortaya çıkan gayri meşru çocuktur.

Burası uyuşmanın, uyuşturucunun ilham kaynağıdır. Ayrıca görkemli şehrimiz, makineleşmenin, boşluğun ve şeytanın mesai yeridir. Üstelik günahkârlar hiçbir yerde daha saygın olmamışlardır.

Sizler, bizler, onlar, hepimiz yeşeremeyen tohumlar olarak beton tarlalardaki yerimizi almışızdır. Makinenin tıklar tıklar işleyen dişlileriyiz. Saat gibi çalışır, pilli oyuncaklara benzeriz.

Burada ağaçlardan değil binalardan solursunuz. Şehrimizde nefes alınmaz, verilir.

Ve unutmadan tekrarlamalıyım ki burada yaşamaya çalışan herkes alıcı, satıcı, mal ya da kuryedir.

Üstat Tolstoy aşağıdaki satırları yazmamış olsa daha fazla yaşayamazdım: “Dar bir yerde toplanmış yüz binlerce kişi, üzerinde sıkışık bir halde durdukları toprağı boşuna kısırlaştırmaya uğraşıyorlardı; hiçbir tohum yeşermesin diye taşlarla boşuna kaplıyorlardı; bitmeye başlayan her otu sökmeleri, havayı kömür dumanına boğmaları, ağaçları budamaları, kuşları da avlamaları boşunaydı... Bahar, kentte bile, yine bahardı.”³

Ben de oturmuş, bu görkemli pislği izlerken baharı bekliyorum.
Senelerdir bekliyorum...
Umudun gözü kör olsun.

III

Sen (Siz)

I can't live,
With or without you.⁴

Eskidendi. Çok eskiden... Sen vardın ve benim varlığımın kanıtıydın. Tüm ipek çiçekleri gibi gerçek bir kadındın.

Sen, benim tek gerçeğimdin, yaşam döngümün merkezi ve aşk oyunumun en zengin kumarbazıydın. Rulet masasının hem oyuncusu, hem rakamları, hem de kırmızısı ve siyahıydın. Sonra oyun bitti, masadan kalktın.

Gittin.

Gittin onlara katıldın.

Artık sen yoktun ve bu yüzden senin arasına katıldığın pislğe “Siz” diye hitap etmeye başladım.
Ve ben,

Kendi yokluğumun rüzgârlı mezarında sen(siz)ken,

Yalnızlığımı sen(siz)liğime sığdıramadım. ■

12 Eylül 2002

Geri Sayı(k)lamalar

4. Sen (ilk önce)

3. Sen benim. (önce)

2. Sen benim saplandığım. (sonra)

1. Sen benim saplandığım bataklığım. (sonrasızlıkta)

³ Tolstoy, Diriliş, Oda Yayınları

⁴ U2 topluluğunun “With or Without You” adlı şarkısından

KÖHNEMİŞ EVLERİN ÇÜRÜYEN ANILARINDA

Süprüntü ihtişamların kısırlığına yaslanan irkilmeler
savrulurken etrafta
Vadesi dolan küçük bir ateş topunun,
askıntı olduğu urganın çapı dolanıyor
Düşük oktavlı ahlaksızlıkların eteklerine

Uzatıldıkça aldığım,
Ayak direktmelerin büyüttüğü çift renkli bir dua
Gecelerimi pay ettiğim yalnızlığımın kambur sırtlı nefesi.

Ayrıntılara bölünen şefkatimin acınası sefaleti,
Nikâh kıyarken, iki bilinmeyenli bir denklemin paydalarına
Ağırlığınca derin bir gökyüzü tecavüz ediyor
Şehrin taşınırlığına muhtaç mahallelerine

Bir sis oyunu bu belleğimize kazıdığımız
Arkesilaos'un şiirlerinden artakalan tiranlığın önlenemez yükselişi

Ve Atlantis!
Sonsuzluğun yakıcılığına atılan bir denizci düğümü.

Gökçen Göksal¹

¹ KY4, 21. sayfada, “İkilem” adlı şiirinde,
şairin adı yanlış yazılmıştır; düzeltir, özür dileriz.

BEYİTLER

LIII

Her aşk bir şifre midir
Tanrısallığın kilidinde

LVIII

Saatimin ileri gittiğini yeni fark ettim
Ben geri kalıyorum

LXIII

Bu evren, Tanrı'nın
Aşka tuttuğu bir lamba olabilir

LXIV

Kanımız şarabımızdır bizim
Ölüm bağbozumu, rind olan herkese

LXVIII

Tanrı, kumruyu yalnız olarak düşünemiyorum
Ama beni düşünmüş demek ki...

LXX

Çocuksu bir gerçek
Hiçbir rayın, hiçbir trenin sonsuz olmadığı...

LXXVI

Sorması şairden
Cevaplaması Tanrı'dan bazı sözleri

LXXX

Yüreğindeki şiir
Kâğıtsız kalsa ne fark eder

LXXXII

Dumanın atan kalbinde
Ateşten eser yok

LXXXIII

Gaga
Hep sert şeyler mi ister?

LXXXVIII

Büyük yağmurları özleyen
Üzgün gözyaşı - -

XCII

Ne temiz gerçektir, külün
Lekesinin yine kül olduğu

XCIII

...
Yeryüzünün göklerle yarışmadığı

XCIV

Rüyalar kurtarır bizi
Uygunun boşluğuna düşmekten

CV

Bir gün biter bu kâğıt
Bu kalem öksüz kalır

CVI

Ah o alevlenmiş yıllar
Şimdi külü yazmam hoş görülmeli

CXIV

Tanrı'nın bağı... Ruhum bir şarap benim
Kendimle sarhoş; kimi zaman da deliriyorum

CXXIV

Kalem gagalıyor kâğıdı
Ve "kafes"i yazıyor; kafes tek gerçek!

Osman Serhat Erkekli

Yatağa girmeyi geciktiriyorum. Boşalmış içki bardaklarını mutfığa götürüyorum önce “Sabah toplarız sevgilim!” deyişini karşılıksız bırakıp. Sabah toplarmışız... Bir kez daha su içiyorum, bir kez daha banyoya girip yüzümü yıkıyorum, saçımla oyalanıyorum. Bir şey demeden, sabırla beni bekliyor.

Odaya döndüğümde, “Işık açık kalsın!” diyorum haince. Haince, çünkü bunu söyleyerek onu gücendireceğimi biliyorum. Uyusam da, uyku zarının incelendiği anlarda gözümü açarsam dünyayı bıraktığım gibi bulamama korkusunu onun sayesinde yendiğimi söylemişim bir keresinde. O da aynen tasarlandığı, istenildiği gibi, önce uyandırıp, sonra kaybettirdiği bu güven duygusunun yarattığı suçlulukla -ya da eziklikle diyelim- incinmiş gibi bakıyor. Yarı oyunculuk sahtekârlığı, yarı içtenlik arasında gidip gelen bir duygu durumu olmalı bu. “Yorgunsun” diyor. Israr etmiyorum. Tek hareketimle, birden karanlığa boğuluyor az önce gözcüyle baktığım esmer bedeni ve üstünde başka nice kadımla sevişildiğini bildiğim vişne çürüğü nevesimli yatak. Arada olabildiğince mesafe bırakmaya çalışarak yanına uzanıyorum. Dokunmaya kalkmayacak kadar tanıyor beni artık, bir şey de söylemiyor. Çünkü, susarsa, nedenini bilmediği kızgınlığının geçeceğinden emin. Halbuki yanılıyor. Yarın akşam eve geldiğinde beni bulamayacak, bekleyecek gelmeyeceğim, arayacak “Arkadaşlarlayız!” diyeceğim. Tam da onun silahı- “Hangi arkadaşlar?” “Hiiiç, tanımazsın.” Onu öylece, hiç beklemediği anda yüzüstü bırakacağım. Dokunduğu her yerde delikler açan, söylediği her sözle beni kuşkuya boğan bu adamdan, geçmişimden ve olası geleceğimden kurtulacağım. Evet, yapacağım bu sefer. O, çok geçmeden sızıp, sığ rüyalarına dalarken, gecenin sessizliğinde sanki olduğundan daha çıplak ve sarhoş ve soluk alıp verişleri her zamankinden daha gürültülü. Bu ritim sınırimi bozuyor.

Uyanıyorum. O çoktan kalkmış olmalı, içeriden Biret’in Brahms melodileriyle -tabak, çatal sesleri- kahvaltı seremonisi. Beni hoşnut etmekten çok, yaranma içgüdüleriyle yapılmış bir iyi niyet gösterisi. Doğruluyorum, aynada içkinin yüzüme yerleştirdiği pelteklik ve göz şişkinlikleriyle karşı

karşıyayım. En güçlü gözükmem gereken bir günde böylesine çirkin olmam ne kötü ve yanına gidip günün sonrasını hiç belli etmeyecek bir “Günaydın!” savurmak ve hatta beni öpmek istediğinde bile, rutinleşmiş, nedensiz kızgınlıklarımın birine daha anlayış gösterdiği için teşekkür niteliğinde inatçılık etmeden yanağımı uzatmak ne acı. Halbuki, bu defa beni anlamasını beklemiyorum, hatta bunu istemiyorum bile. Kadın mahremiyetinin erkeğinkine üstün geldiği sayılı anlardan biri. Yavaşlatılmış hareketlerle içeri gidiyorum. Yüzündeki o anlayışlı ve sevgi dolu gülümseyişi eklemeyi unutmam dışında, her şey hayal ettiğim gibi. “Günaydın, hayatım!” Hayatım, sevgilim, ruhum, canım... “Günaydın, hayatım” diyorum. Kahvaltı sofrasını ilk gördüğüm anda şaşırıyormuşum gibi yapıp “Sen harika bir sevgilisin!” bakışı gönderiyorum arkaya. Her şey eski haline döndü bile işte, kuşklar geçti bitti, hatta haksızlığımı kabul bile ediyorum. Öpmek için eğiliyor, göz yumuyorum kusursuz planımın hatırına. Tanrım, çok âşık olduğum, elinin ucuna dokunduğumda bile heyecan duyduğum o kahramanla, şimdi öpmekten bile tiksindiğim bu adam aynı adam mı?

Çayın sıcaklığı, kısa bir anlığına da olsa iyi geliyor. Günlerdir yalan söylemesini, beni haklı çıkarmasını istiyorum kaybedeceklerimi umursamadan. Cevabı hiç önemli değilmiş gibi sorulan “Bugün neler yaptın?” sorusu, aslında arkasında büyük dolapların döndüğü, ince hesapların yattığı tanıdık bir tuzak. Çünkü o, karıştırdıkça içinden kötülük fıskıran Pandora kutusu. En kısa duraksamanın bile gözden kaçırılmadığı, 'eskilerden arkadaş isimleri'nin gerektiğinde yeniden kullanılmak üzere aklın bir köşesine itinayla yazıldığı, öncesinde sorulmuş “Bugün neler yapacaksın?” sorusunun cevap kayıtlarıyla karşılaştırıldığı bir tutarsızlık bulma savaşı, hastalıklı bir durum. Suç aletini bulduğum anda, ya bir köprünün üstünden gizlice atacak ya da hiç olmadı, arka bahçenin toprağına gömeceğim. İşte, aylardır, hayatımı belki de hiç işlenmemiş bu suçu bulmaya adanmışken, bunu yapmaktan vazgeçişimin tek sebebi, aldatıldım ya da aldatılmadım, artık bıkmış olmam.

Kahvaltı masasını birlikte topluyoruz. Öğleden sonraki toplantıdan bahsediyor, önemi yokmuş gibi. Yeni bir proje varmış, bilmem kimin grubu da katılacaktı bu çalışmaya, bugün de tanışmak ve kaynaşmak için bir araya geleceklermiş. İlgiyle dinliyorum, eskisi gibi olan tek şey belki de bu. Farklı olansa, grupta yeni bir ihanete neden olabilecek alımlı bir kadın olup olmayışını artık merak etmiyor olmam. Nasılsa akşama yokum ve hatta sonraki akşamlarda da yokum. Bugünün şerefine daha mı özenli giyinmiş buna bile dikkat etmedim.

Bir hoşça kal öpücüğü gibi gözüken elveda öpücüğünden sonra büyük bir hafifleme... İlk olarak, daha etkili ve dramatik olsun diye mutfaktaki bulaşıkları bırakmaya karar veriyorum. Hızla tüm giysilerimi, ayna önündeki makyaj malzemelerimi, parfümlerimi, terliklerimi, çok sevdiğim ince askılı geceliklerimi alıp ve en son da evin anahtarlarını masanın üstüne bırakıp, arkama son bir kez daha bile bakmadan kapıyı açıyorum... Ama, hayır çıkamıyorum, yatağa uzanıp bir kez daha ağlıyorum. ■

KAÇAK PRENSES

Yıldız Tepesi Sarayı'ndan
kaçmış prenses
—Boğaz Köprüsü'nden geçen
bir otobüsün içinde—
mavi gözlü bir adamın
omzunda uyuyakaldı

Uykusundan kalkmış
—kaçak— prensesin yüzünde
isimsiz bir izdi
hangi rüyadan kaldığı bilinmeyen

Kahverengi gözlerini kaçırmış şair
düşünmekte: “Nasıl yazmalı ayrılığı?”

Vedat Kamer

Evin içinde herkes bir köşede oturuyordu. Arada sırada göz göze geliyorlar ama hiç konuşmuyorlardı. Suratları bembeyaz kesilmişti. Televizyonda ancak kendini güldürebilen komedyenler sıradan skeçlerinden bir tanesini oynuyorlardı. Ne Yeliz, ne Hakan, ne de anneleri Yeşim televizyon seyretmiyorlardı.

Akşam olmaktaydı. Kuşlar yuvalarına gitmeye başlamıştı. Boğazında balgam olduğu belli olan bir imam akşam ezanını okumaya çalışıyordu. Hâlâ evde ışıkları açmamışlardı. İnsanın koltuktan kalkmak istemeyeceği bir ruh haline bürünmüşlerdi; yalnız onlar değil, evdeki eşyalar da öyleydi. Hepsi ölmüş gibiydi. Her şey bir yana, salonun kapısı anlatılmaya değerdi. Orta boyda bir kapı, yağlı boya ile beyaza boyanmış. Kapının dış cephesindeki tokmak sanki eski çağlardan kalmaydı. Oyuk oyuk oyulmuş ve pirinçten yapılmıştı. Aralarında kirler birikmişti. Kapının iç cephesinde ise kapı kolu yoktu. Bir zamanlar kırılmış mı, çalınmış mı? Hiç bilmiyorum.

Hakan camın kenarında oturmuş yoldan geçenleri seyrediyordu. Ablası Yeliz kanepeye uzanmış tavana bakıyor, anneleri Yeşim yere bağdaş kurup oturmuş neredeyse hiçbir şey yapmıyordu. Hakan birden kısık bir sesle “Geldi” dedi. Yeliz yavaşça kalktı ve kapıya doğru yöneldi. Babaları zile basmadan Yeliz kapıyı açtı. Babaları ağır adımlarla içeri girdi. Kaşları alnının ortasında birleşmişti. Kahverengi gözleri buruşmuş, cildinin iki tane çukuruna konmuş gibiydiler. Saçları hâlâ kapkaraydı, yalnız ortası biraz kelleşmişti. Kulaklarının ve burnunun içi kıllarla doluydu. Koltuk altından gelen koku aurası haline gelmişti. Hepsi dudaklarını hafifçe oynatarak “Hoş geldin” dedi ve o da aynı tepkimeyle “Hoş bulduk” dedi. Üstünde kol uçları eskimiş mavi bir gömlek, düğüm yeri buruşmuş bir kravat ve fermuarı hiçbir zaman tam kapanamayan bir pantolon vardı.

Sofra kuruluydu, masaya oturdu. Azıcık atıştırdıktan sonra sofradan kalktı ve her zamanki koltuğuna oturdu. Kimse ona bakmıyordu ama hepsi onu izliyordu. Kulağındaki pisliği serçe

parmağıyla temizledikten sonra, cebinden sigarasını çıkarttı. Önündeki sehpa küllüğü yoktu, tam istemeye yeltenirken Yeliz önüne bir küllüğü koyuverdi. Haliyle, babasının aurasına girdi. Yalnızca koltuk altı kokusu değil, buram buram içki de kokuyordu.

Pembe gökyüzü şimdi kararmış, kaskatı kesilmiş öylece duruyordu. Kuşlar çoktan yuvalarına vardılar. Hakan kalkıp ışığı açtı, eline uzaktan kumandayı alıp televizyonun kanallarını değiştirmeye başladı ve bir haber programında durdu. O sırada annesi kalkıp kocasına dönüp “Çay koyayım mı?” diye sordu. O da “Olur” diye cevap verdi. Yeşim mutfağa giderken, Hakan da babasına alçak bir sesle onu kırmayacak biçimde “Yine içki mi içtin baba?” diye sordu. Babası sigara dumanını yavaş yavaş üflerken birden hızlıca üfledi. “Arkadaşla birkaç bardak tokuşturduk” diye yanıtladı. Akabinde derin bir nefes daha çekti sigarasından ve “Ne bu suratınızdan düşen bin parça be! Gelir gelmez adamın asabını bozuyorsunuz, zaten işte sinirlerim tepeme çıkıyor,” sesi gittikçe yükseliyordu, “bir de sizin suratınızı çekemem” diye kükredi. Mutfaktan Yeşim’i çağırdı: “Yeşim gel buraya.” Yeşim geldi. “Bunlara hep sen akıl veriyorsun,” dişlerini sıkı sıkı konuşuyordu. Ayağa kalktı, sanki saldırıya hazırlanacak gibi bir ayağını öne attı. Yeşim de “Ben kimseye akıl vermiyorum” diye tersledi. Babanın suratı kıpkırmızı kesilmiş, burnundan soluyordu. Tekrar oturdu. Bir yere saldırmalıydı, yoksa rahatlaması imkânsızdı. Sehpaya sağlam bir yumruk attı ve tekrar kalktı. Yeşim’e yöneldi, elini havaya kaldırdı, tam Yeşim’e vuracakken Hakan elini tuttu ve itti. Sonra sehpanın üstündeki sigarasını alıp “Allah sizin cezanızı versin” dedi ve çıktı. Yeliz olanları seyrederken gözlerinden ağır ağır yaşlar akıyordu.

Bu tür hadiseler bu evde hemen hemen her gün yaşanır. Onun için burada olanlardan fazla bahsetmenin bir anlamı yok. Biraz da babalarının dışarıdaki hayatına bakalım.

Sinirli bir biçimde evden çıktıktan sonra, soluğu meyhanede aldı. Her zaman uğradığı bu

meyhanede mutlaka bir arkadaşına rastlardı. Nitekim öyle de oldu. İki arkadaş bir masaya oturdular, içkiler de ısmarlandı, kadehler tokuşturuldu, futboldan, politikadan, kadınlardan sonra tekrar futboldan bahsettiler.

Gece olmuştu. Meyhanede tek tük insan kalmıştı. Kalktılar, hesabı ödediler, evlerine doğru yola koyuldular. Arkadaşı onu evine davet etti. Arkadaşında kimsenin olmadığını biliyordu. Onu kıramadı. Beraber arkadaşının evine gittiler. Uzunca sohbet ettiler. Yıllardır arkadaşlıklar.

Onlar sohbetlerine devam etsinler, ben de size neden arkadaşının evinde kimsenin olmadığını söyleyeyim. Arkadaşı Halil evliydi. O da iki çocuk sahibiydi. Ancak ne var ki, karısı beyin kanaması geçirdi ve öldü. Çocukları onu terk etti. Karısının ölümünden uzun yıllar sorumlu tutuldu. Sonra açılan davalar feshedildi. Dava dava koşmak herhalde onu yormuş olacak ki saçları bir gecede ağarmış.

Neyse artık geri dönelim. Halil “İyi akşamlar” dedi. (Size Halil’in kısa geçmişini anlatana kadar, evde olanları kaçırmışız.) Halillerden ayrılmış evinin yolunu tuttu. Eve vardığında kimse yoktu. Kapıyı açtı ve masanın üzerindeki notu okudu: “Biz annelerdeyiz. Yeşim” Artık evde tek başınaydı, o her zaman oturduğu koltuğa değil, üç kişilik kanepeye oturdu. Biraz dinlenmek için kestirdi. Gözleri ağır ağır kapanıyordu ama uyumasına izin vermedi. Kalktı, üzerindeki çıkarttı, kirliliğe koydu. Pijamasını giydikten sonra sızdı.

Sabah oldu ve sabah ezanını okuyan hocanın sesiyle uyandı, yataktan kalktı, giyindi. Saçlarını taradı. Gece geç saatlerde Hakan, Yeşim ve Yeliz gelmişlerdi. Onları uyandırmadan aynaya yakınlaştı ama Hakan onu takip ediyordu, kendine iyicene baktı. Tam evden çıkacakken Hakan kalktı ve “Baba, atletindeki beyaz saç kimin?” dedi. Göz göze geldiler ve kapıyı çekip gitti. ■

SON UMUT

uykunun sınırları silikleşiyor zihnimde
zamanla zindanımda birikiyor yalnızlık
usulca elimi tutuyor gölgem
demirden şürlü örülmüş
paslı parmaklıklar ardında.

çiçekler büyürdü her bebek nasıl büyürse
bazı insanları küçültürdü akışkan zaman
durduğu yerde duruyordur bütün kayalar
yaşardım sürekli yaşayacağımı sanarak
ve kocaman sevdalanırdım kötü kızlara
bu hücreye hapsedilmeden önce.

uzaklarda bir yerde havai fişekler atılıyordu
kırmızı yeşil coşkuyla gökyüzünde
yağmurun yıkadığı caddelerde
sabahçı kahvelerde tazelerken bir kez daha.

bu en güzel cinnet sabahında
umut devam edecek tüm insanlarda
ben ölene kadar.

Polat Onat

NAMLU UÇLARI

sonra gittin sen
kendi acılarına dilsiz

yarısı küskün bahçelerde güldüğünün
yarısı sürgünlerde

ışıklar içinde binlerce ada
kulaç kulaç sokulurken denizlerine doğru
aldırmadın gittin

yaralı dağlara gömdün yanılıklarını da
tek bir kurşunla yanı başında vurulan
o can arkadaşın gibi

şimdi açılan her mektubunda
sonu gelmez postal sesleri
ve yırtık asker türküleri

sen de öğrendin sonunda
açlığımız da bizim
umulmadık namluların ucundadır
tokluğumuz kadar

Tekin Gönenc

İP YAPTI ACILARI

Babam düşünürken
Anam da ip yaptı acıları
Ve sonra dokudular
Umutla
Sevgili yaşamı

Anam önde dokudu
Babam sonda
Babam önde, anam sonda...

Ve böyle sürüp gitti

Mustafa Balık

BENDE HÜZÜN ŞEKER NASIL ÖYLE

Ben oldum olası bulut falına inanırım
Bende hüzün şeker nasıl öyle

Ben oldum olası
Sumru yüreği;
Ham bir yıldızın sütdişlerinde,
Güneş köpüğü dudaklarına susarım.

Ben oldum olası
Kaç sanrı kaç ölüm eder zamanın
Dipsuyunda;
Deniz,
Üstüme üstüme gelir gözlerinde.
Koşarken sana kalbim, ceylan nasıl öyle

Ben oldum olası
Her gece
Karnı burnunda bir martıyla
Yitik bir şairin
Sarımor;
Tütün telvesi dudaklarında,
Kanlı izmaritlerini içerim tutkuların.

Ben oldum olası
Mevsimler; kuyruksuz akrep sözcüklerle
kuşatılır.
Saatler; için göbeğini geren darağacımdır.

Ben oldum olası
Seyhan kıyısında,
Antika acılar alır, acılar satarım gökyüzüne.
Bende hüzün şeker nasıl öyle

Osman Erkan

VASIYET

*“ki en kötüsüdür,
ölümden sonra da istemek.”*

Benden firar eden dünyadan,
son isteklerimi taşırken bana,
dikkat et; aynı olmasın torbanın rengi,
ayağına giydiğin galoşlarla.

Şu bizim yan odada,
Kürt kaşlı kız çok inledi dün gece,
boştu yatağı,
bugün iyileşmiş, tahliyesi olmuş,
inandıramadılar bana.

Bir uçlu sakla da göğsüne,
teninin kokusu olsun izmaritinde.
Bu yalnızlığı biz yaratmadık,
bilakis tütünü bile dost eyledik kendimize.

Ya sen,
ellerini yıkıyorsun bana her gelişinde,
benimle aynı gün ölecek olan alyansında,
bir sabun parçası,
ne demekse.

Yarın belki de son kez,
ziyaret saatini özleyeceğim yine,
yemek yiyeceğim,
tadını tuzunu alıp, öyle veriyorlar yemeği,
mercimeğin içindeki böceğin bile hesaplı kalorisi.

Giydiğin eteğin yırtmacı ilk defa dokunuyor bana,
beni yolcu eden akciğer
kediye atsan yemez
geç kalmayacak randevusuna.

Gidince çürümeyeceğini bilsem,
ellerimizi değiştirelim derdim.
Ellerimin ellerinde verdiği güzel ve uzun mola,
ayrılık Allah'ın emri,
ölüm olmasa...

29.03.2002

Özge Dirik

Söyleşi: Gökçen Göksal

Kuzey Yıldızı: Kitaplarınızın oluşum sürecinden bahsedebilir misiniz? Bu serüven nasıl başladı?

Gökçen Göksal: Bu süreç çok eskilere uzanır. Ortaokuldan beri araştırmacı bir yapıya sahibim. Okumaya, araştırmaya ve kendimi yazarak ifade etmeye meyilliydim. Düşüncelerinizi, ihtiraslarınızı, sevgilerinizi, kısacası her şeyinizi yazarak anlatmaya çalışıyorsunuz. Bu durum zamanla sizde bir kültür oluşturmaya başlıyor. Kitaplarımın oluşumuna gelince; ilk kitabım “Devlete Dair” bir inceleme ve araştırma kitabı. Devletin tarihsel gelişimi üzerine 20’li yaşlarımda tamamladığım bir kitap. Neden devlet dersenez, ülkemizdeki insanların incelemeye korktuğu bazı konular vardır. Bunların başında devlet geliyor. Ben haddimi aşarak, her zamanki araştırmacı tutkumla bu konuyu incelemeye başladım. Kitabın tohumları lise yıllarında atıldı. Üniversiteyle birlikte düşüncelerim, araştırmalarım netleşti ve birleşti. Bu birikim “Devlete Dair”i oluşturdu. “İkilem” ise şiir diliyle bu birikimi birleştirmek demekti benim için. Duygusal izlenimlerimi ve dünyaya bakış açımı şiirin sonsuzluğuna bırakmak güdüsüyle “İkilem”i tamamladım.

KY: Şiirinizde pek çok defa felsefi ve dini terimlerle karşılaşmak mümkün. Okurunuzun şiirlerinizi anlamlandırabilmesi için bir çeşit felsefi donanımına sahip olması gerekiyor mu? Okurdan talepleriniz nelerdir?

GG: Okurun kitaplarımı değerlendirebilmesi için her şeyden önce bir dünya görüşüne sahip olması gerekiyor. Aynı zamanda dediğiniz gibi felsefi bir literatüre de hâkim olmalı. Felsefi sözcüğünü burada sadece eski düşünürlerden edinilen bilgiler anlamında kullanmıyorum. Okurun bir devinime, bir değişime sahip olması ya da bunlara bir gereksinim duyması lazım. Salt bir felsefe okurunun benim şiirlerimde aradıklarını bulamaması söz konusu olabilir. Ama bu, kitabımda kullandığım ve yer yer anlam sınırlarını zorlayan sözcüklerden değil, bu sözcüklere basarak kavramlara yüklediğim devrimci misyondan kaynaklanıyor. Ben her zaman için okurun belli bir düşün sistemine sahip olmasını isterim (düşünce sistematigi ne olursa olsun). Ne okumak istediğini bilen, nerede durması gerektiğini, nerede iradi müdahale gücünü kullanması gerektiğinin bilincinde olan bir okur tipolojisini düşünüyorum. Şiirde ve aslında genel anlamda yazım hayatımdaki bakış açım bu benim. Bir şeyleri değiştirmeye ihtiyaç duymalı benim okurum, bir şeylerin değişmesi gerektiği kanısı oluşmalı kafasında. O, değişmesi gereken bu konuya vâkıf olduktan sonra kendi üzerine düşen vazifeleri yerine getirebilme kudretine de sahip olmalı. Tarihe

baktığımız zaman bir akış var. Tarihte hiçbir zaman boşluk yoktur. Savaşlar olur, devrimler olur, isyanlar olur, ama hiçbir zaman kırılma olmaz. Çünkü her şey birbirini etkileyerek devam eder. Geçmişin birikimi geleceğin olması gerektiği biçimde şekillendirilmesi açısından çok önemlidir. Benim okurum da bu tarihsel anlayış içersinden de kendisine bir yer edinmelidir.

KY: “İkilem” adlı şiir kitabınızda “kırmızı bir gülün dikeninde saklıdır bazen hayatın aritmetigi” diyorsunuz. Hayatı anlamlandırma çabanızdan bahsedebilir misiniz?

GG: Burada beyaz bir gül de diyebilirdim. Ama kırmızı sıfatını gül sözcüğüne eklemeyi daha uygun buldum. Bunun altyapısını okur anlamıştır sanırım. Hayata bakış açım kendini ifade eden ve sürekli olarak kendini yenileyen bir bakış açısidir. Var olduğumuz dünyayı, geçmişi ve geleceği değerlendirmek gerekiyor. Yaşadığımız dünyayı anlamlandırmalıyız. Olması gerekenleri ve olmamasını arzu ettiğim şeyleri ifade etmeye çalışıyorum. Bunun çerperinde kendi doğrularımızla ya da inandığımız değerlerle, yaşamın kendisiyle birlikte bütünleşen, inebildiğimiz kadar derinden bir örgü kurabilmek, birleştirebilmek bütün artı ve eksileri...

KY: Edebiyat ve felsefe disiplinlerinin sizdeki sentezi nedir? Bu sentez nasıl oluştu, herhangi bir disiplinin daha yoğun olduğu söylenebilir mi?

GG: Ağırılık her ikisinde de! Sanırım bu soruyu daha önceki çalışmalarımı inceleyerek hazırladınız. Sadece felsefe değil, tarih alanında ve ekonomide de belli bir bakış açısına sahibim. “Eski”de ve çeşitli dergilerde yazdığım makalelerde bununla karşılaşsınız. İlk kitabım felsefe ve ikinci kitabım şiir kitabı olduğu için

şiiir ile felsefeyi bütünleştirdiğimi düşündünüz. Ama aynı zamanda benim kültürel havzamda tarih ve ekonomi de var. “İkilem” adlı kitabımdan örnek vermem gerekirse “peri ferı” sözcüğünü kullanıyorum. Yarı sömürge demek “peri ferı”. Bu sözcük ekonomi kitaplarında sıkça rastladığımız bir sözcük değil. Ekonomiyle ilgilenenler bile bunu pek bilmezler. Kısacası insana ait olan her şeyin buluşma noktası benim yazınsal serüvenimin amacı.

KY: Şiiirlerinizin içedönüklüğü var. Anlaşılammama gibi bir kaygı taşıyor musunuz?

GG: Anlaşılammama kaygısı fikir üreten her insanda vardır. Bire bir ilişkilerde de böyledir. Yazınsal anlamda bu korku daha fazla ön plana çıkıyor. Ama benim böyle bir korkum yok. Bu duruma biraz nihilist yaklaşmak gerekiyor. Doğru insanlar çoğunluk değil azınlıktır. Anlayan, algılayabilen, sorgulayan insan tipolojisi azınlıktır. Ama ben şunu öğrendim ki nicelik bir şey ifade etmiyor. Önemli olan niteliktir. Bu açıdan kolay tüketilen bir yazar olmak istemiyorum.

KY: Birkaç şiiiriniz nispeten anlatıya yaklaşıyor. Bu konudaki ölçütleriniz nelerdir?

GG: “İkilem” adlı kitabımı oluşturan şiiirleri yazarken anlatıyla şiiiri birbirinden ayırt etmek gibi bir bakış açısıyla yola çıkmadım. Aslında kitapta aforizma tarzı da var. Bu dibe vurmuş bir seviyede ama vermek istediğim tadın içinde o da var. Bu tat kolay kolay yakalanacak bir tat değil. Birilerinin anlatı olarak nitelendirdiği şeyleri ben anlatı olarak görmüyorum. Benim kitabım için şiiir dili kullanılmış düzyazılardan oluşuyordu diyebilirsiniz. Mesela şiiirlerimde dizelerin uzun oluşu bazı okurlarımı böylesi bir tespite itmişti. Zaten anlatıyla şiiiri keskin çizgilerle ayırmak diye de bir niyetim yok.

KY: Yazıyı somutlaştırırken, yaratım sürecinde ruhsal durumunuz nedir?

GG: Ben içine kapanık, sosyal ilişkilerde kendimi çok ön planda ifade etmeyen bir insanım. Arkadaş çevrem oldukça kısıtlı ve dar. Kendi iç dünyamda yaşamayı tercih ediyorum. Belki de beni üretken kılan olgu da bu.

KY: Sizi etkileyen şiiirler ve yazarlar kimlerdir?

GG: Pablo Neruda'nın güzel bir sözü var. “Benim yazdığım şiiirlerde okuduğum bütün şiiirlerin etkisi vardır” diye. Şiiirime sadece edebi bir dille yaklaşmıyorum. Benim şiiirime etki eden çok önemli devlet adamları, bilim adamları ve sanatçılar var. Düşünce ağırlıklı insanlar... Ama şiiir olarak düşünüldüğünde İkinci Yeni akımının son dönemi ve bu dönem şiiirlerinin şiiirleri etkilemiştir beni. Daha çok Fransız şiiirlerde vardır benim almak istediğim tat; bunların arasına Paul Celan'ı da katabiliriz

KY: Amatör edebiyat dergilerinin konumunu ve sağladığı olanakları nasıl buluyorsunuz? Bu dergilerin tavrı geleceğı nasıl şekillendirir?

GG: Amatör edebiyat dergileri ülkemizde önemli bir damarı temsil ediyor. Her şeyden önce belli dergilere giremeyen şiiirler bu dergilerde kendilerini ifade etme şansı buluyor. Bu onlar için büyük bir kazanç. Ama amatör edebiyat dergilerini önemli kılan asıl şey, akıntıya karşı kürek çekmeleri, akıntıya karşı kürek çekecek cesarete ve yüreğe sahip olmaları. Salt şiiir yayımlamaktan öte bir duruşu, tavrı ve söyleyecek sözü olması lazım. Bunun haricinde söylenen şeyleri yinelemenin lafügüzaf olduğu düşüncesindeyim. Eğer bir edebiyat dergisi yeni bir şeyler ortaya koyamayacaksa, okura yeni bir şeyler veremeyecekse ne sayfa tüketmeye ne de insanların kafasını ütülemeye gerek var.

KY: “Eski” dergisinde onuncu sayıdan beri koordinatörsünüz. Sorumluluklarınız ve karşılaştığınız zorluklar nelerdir?

GG: Dediğiniz gibi onuncu sayısından beri “Eski” dergisinin koordinatörlüğünü yürütüyorum. Ama bu, durumumun künyeye yansımasıdır. Aslında ben birinci sayıdan itibaren fiili olarak derginin koordinatörüyüm. Bunun zorlukları hoş ve tatlı zorluklar. İnsanımızın edebiyata olan ilgisini gördükçe zorlukları unutuyoruz. Edebiyat dergisi çıkarmak çok güzel bir uğraş. Virüs gibi insanın içine girdiği zaman kolay kolay kopamayacağı bir şey. Ama tüm Türkiye geneline dağıtılan bir derginin büyük bir sorumluluğı var ve bu sorumluluğı da belli kişiler paylaşıyor. Durum böyle olunca üzerinizde bir hayli yük oluyor. Ama bu yük, bu coğrafya insanının içinde yaşadığı kültürel erozyondan ve kokuşmuşluktan daha ağır değil.

KY: Düne dayanarak bugünü yaşıyorsunuz. Yarınınızın bugün üzerinde etkisi var mı?

GG: Evet düne dayanarak bugünü yaşıyorum ve bunun nedeni geçmişteki o kokudan, atmosferden lezzet almam ve bugünkü yaşadığım dünyayı kabullenememenden kaynaklanıyor. Gerek teknolojinin insanlık üzerinde yaptığı o kafa karışıklığı, gerek ilişkilerdeki çirkeflilik ve insan hayatına verdiğimiz önemin seviyesi; ben bunları sevmiyorum. O yüzden geçmişe bir özlem var. Bu özlem hiç tükenmeyecek bir özlem ama bunu yarın anlayacağız. Gelenek olmadan geleceğin olmayacağını düşünüyorum. Geleceğin de geçmişin köklerinden var olacağına inanıyorum. Yarın, geçmişin bize bıraktığı miras üzerinde yükselecektir.

KY: Yazının kalıcılığının avantajları nelerdir?

GG: Bir yazarın geçmişiyle bugününü kıyaslamaya yarar. Geçirdiği evreleri ve dönemleri incelememiz açısından önemlidir. Yani bugün burada söylediğimiz sözlerin havaya uçmaması ve daha ilerki yıllarda üçüncü şahıslara karşı bir durum değerlendirmesi yapılabilmesine yardımcı olması gibi, yazarın kendini tanımlamasında ve tamamlamasında da yazının önemli bir yeri vardır. Yazı bir değerlendirme aracıdır. ■

KABUK

kapı çaldı
belki sensin
belki gölgen
ya da sesin

nerede olduğunu bilmeyen
bir karınca sevgimiz
sırtımızda hep aynı
ceviz kabuğu

Alparslan Nas

ESTEREOSA OURANON *

Bulutları yok, maviliği, gözleri yok
öyle sıradan bir gökyüzü uzanıyor her yerlere
kötü bir şey; yaşlanıp ölmek gibi
yapılıp, yapılmamış, işte ne varsa ayrık kalmış
tozlu perdeler, sıkılğan yatak örtüleri
kumaşlar kumaşlar kumaşlar arasında.

Ben ki, bir terzi değilim, çok düşünürüm
yani bu ölmelerin sonu gelmeyecek mi diye
sadece o da değil, bunun pek çok uzantısı var
yarım bırakmak, bilmemek tümünü ve
belki bilmeyi istemek.

Böyle düşünürken, dolanmış iplikler ve can sıkıntısıyla
havanın içindeki havayı alıyorum kendime
bir gerdanlığa benzeyen tüm molekülleriyle beraber
ve bir örnek giyindiğim boşluğa bakıyorum
grotesk rüyaların her biri daha anlamlı oluyor şimdi
ya da bir böcek geçmişse bir tavan arasından görkemli midesiyle
artık biliyorum toz yutmaların, boşluğa bakmaların
aynısını arıyoruz ikimiz de.

* Göğü sabitleştirdim

Mustafa Altay Sönmez

Soluk Kırmızı Diye Bir Şey Yok

Çocuk düşlerin pembe balon pembe şekerdi
Pembe gülücüklü dudağın kurdelelerle bir örnek
Pembe pabuçlarınla pembe bildiğin bir dünyaya
yürüdün

Bastığın yerde kahkaha izlerini seçiyorum hâlâ
Minik, pembe bebek topukları

Pembe
solduğunu gizlemek için
dudağına sürdüğün ruj değildi sadece
Hatırlıyorum

İlk kayıpla yitirdin rengini
İkinci el renkler akıyordu çabucak
Solgunluğun sızdı altından
Ve ilk ihanetinde dünyanın
Yeniden boyamak bile istemedin.

Direnç, çok sesli bir türküydü
Cesaret, kardeşe uzatılan el
Gurur, yakanda kırmızı karanfil.

Kırmızı da yitermiş, öğrendin

Soluk kırmızı diye bir şey yok!

Ayşegül Genç

GÖKYÜZÜNE ELVEDA

sır tutmasını bilmez bir çocuk gibiyim
ağızımdan çıkanlar benden çıkmıyor
bu türkü neden uzun, bu türkü neden bitmez?

beni, benden vuruyor kendime hainliğim
sen eline kalem al da bembeyaz kâğıdı ez

'yalan söyle' demiştim, yalan olmalıydı bu
erguvan ve turkuvaz odada dans ederken
umutlarım kanatlanıp uçtular bir bir
yalan kalanların hatıralar olduğu

destekler bırakır, kemik devrilir

gökkuşağından haberler getirmişsin
ağaçlar ağlamazlar -onlar yağmur damlası
şafaktan evvel yola koyulmak lazım

seni hissediyorum, şuradaki kitap senin
senden aldığım kalem tüm bunları yazdığım

hediyem olsun bir ağaç ve bir halat
yıldızsız yaşayan geceler olacak artık
gözlerini kaçırma, gözlerime bak
beni paçavra gibi gökten aşağıya at

lakin hayli zor olacak yıldızları unutmak

dün gece bahçemdeki çardakları öldürdüm
dostlarım yıldızları özlemesinler diye
alın da sizin olsun hatıra kalanlar
alın gökyüzünü gökyüzüne döktüm

hatıralarım gerçek, umutlarda yalan var

sır tutmasını bilmez bir çocuk gibiyim
bir zakkumun altında biriktirdiğim hatıralar
derdini benden başka kime söyleyecek

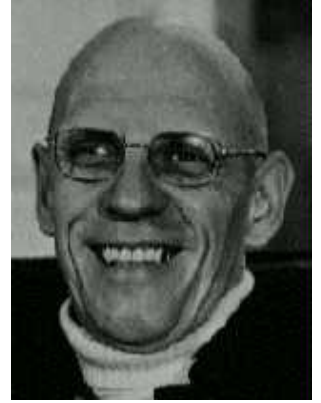
sarhoş değilim ama ben meyhaneyim
zor olan zemheride hatıraları yenmek

Özgür Macit

Foucault düzenli bir biçimde kuralları yeniden formüle eder ve sonra da yıkar. Onun derdi normal bir “entellektüel” söylem üretmek değildir. Onun asıl amacı retorikten çok faaliyettir.

Foucault için Nietzsche önemlidir. O çağdaş felsefenin yeniden düşünmeye başlayabileceği eşiği işaret eder ve bu felsefe uzun bir süre onun hükmü altında olacaktır. Foucault radikal bir eylemcidir. Sokrates öncesi zamanın karanlık sisleri içinde gizli kalan ideal bir geçmişe döner yüzünü. Buradan yola çıkarak bir gelecek mitosunu arar Nietzsche gibi. İdeal bir geçmişle ideal bir geleceğin ortak yanı bugünkü düzene duyulan muazzam bir düşmanlıktır.

Foucault 1950’lerin başlarında arkadaşlarının felsefecilerden çok ressamlar,yazarlar ve müzisyenler olduğunu söylüyor. Çünkü edebi ve sanatsal avangard Foucault’ın yapıtı üzerinde derin bir etki yapmıştır. Bu bağlamda ilk akla gelen kişi aktör, dramaturg ve şair Antonin Artaud’dur. Kendisi de uzun dönem akıl hastanelerine kapatılmış Artaud, deha ile delilik arasındaki yakınlık üzerinde durmuş ve kendini delirmiş dehaların arasına koymuştur. Deli, yıkıcı bir bilgenin taşıyıcısı olduğu gibi, toplumun kurbanıdır da; toplumun onun üzerinde uyguladığı baskıdan kaçmayı başaramayan biridir. Deliler, eşcinseller ve suçlular sırf varlıklarıyla bile mevcut toplumsal düzeni yıkmaya eğilimindedir...

Foucault’a göre bütün “küresel, totaliter teoriler”e şüpheyile bakılmalıdır. Çünkü, bu tür teorilerin mücadeleler üzerinde ketleyici bir etkisi vardır. “Deliliğin Tarihi”nden itibaren yapıtlarının bütün mantığı radikal bir eylemciliği işaret eder. Foucault bütün bilgi iddialarının onmaz ve şaşmaz bir biçimde iktidarla bağlantılı olduğunu düşünür. “Nesnel” bilgi diye bir şey yoktur. Olan sadece iktidardır. Bütün bilgi iddiaları kendi içinde aslında bir iktidardır. Teori pratiği ifade etmez, tercüme etmez, ya da onu uygulamaya hizmet etmez: “Teori, pratiktir.” Marx’ta olduğu gibi önce dünyayı yorumlama ve daha sonra onu değiştirme diye bir şey yoktur. O bu aralığı reddeder ve teori pratiktir der..

Ayrıca Foucault bir ütopyacı da değildir. O bir kurtuluştan hiçbir yerde söz etmez. “İhlale Önsöz” adlı yazısında Bataille’i anarak tek amacı mevcut düzene karşı çıkmak olan bir “olumlu olmayan olumlama felsefesi”nden bahseder: “(...) Karşı çıkmak,varlığın sınırına kavuştuğu ve sınırın varlığı tanımladığı içi boş çekirdeğe ulaşana kadar gitmektir.” Düşünce kurtarmadan ve köleleştirmeden yapamaz. Tam da bu noktada insan karşı çıkmakta yerden göğe kadar haklıdır. ■

ÇEVİRİ ŞİİR: PABLO NERUDA'NIN SON ŞİİRLERİ *

Nice Damar

1.

(H.V.)

Bana referans mektuplarıyla gelen
bir tanıdıkta o, uzaktan tanıdığım,
gemideki bir yolcu, yolcuyduk
aynı gemide, yüzlerden yorgun düşmüş.
Başımdan savmak istedim onu-olanaksızdı bu.
Böyle, karar verdim yanlışsız davranmaya:
ilgisiz görünmektense dost gibi davranabilirdim
yalnız sıcak kanlı karısı için,
uzun ve güzel, çiçek açan, ve güzel gözlü!
Şimdi, bu gezinin acıklı öyküsünde
anladım yanlış yaptığımı.

Yersizdi gösterdiğim yakınlık.

Onun sefil ruhu düzelmedi
dostça yaklaşımıyla, o gemide,
daha beter oldu güvensizliği
kendine güvenmeyenlerin
kendi gölgeleriyle kavgalarında,
yaralanmamaları için
birileri inandırabilirmiş gibi.
Meğer hiç değişmezmiş onlar

2.

Güneş doğduktan sonra, neler gereklidir
günü güçlü tutmak için?
Öldürücü ışıklar, toprağı boydan boya geçen altın ışıklar,
dönen ateş böcekleri,
aydan damlalar, kabarcıklar, atasözleri,
zamanın geçidi üzerine
konmuş her şey: hüznler, varlıklar,
haklarımız ve sorumluluklar;
eşit değildir hiçbir şey, gün
berrak ışığını yiyip bitirirken ve geçerken
yitirir gücünü.

Saat be saat
bir çay kaşığı asit düşer gökyüzünden,
bugün dün olurken,
yiterken bugünün gündüzü.

3.

Evet, arkadaşım, şimdi bahçenin saati
ve saati kavganın, her gün
akar zaman buraya, çiçeklerden ya da kandan:
çağımız zorladı bizi, bağladı
su yaseminine
ya da karanlık sokaklarda dökülen kana:
erdem ya da hüznün dağıttı kendini
soğuk düzlüklerde, yakan korlarda
ve yok başka çıkar yol:
bir zamanlar azizlerin çokça dolaştığı
gökyüzünün yollarını
şimdi fır dolanıyor holding uzmanları.

Çoktan ortadan kalktı atlar.

Kahramanlar, kurbağa gibi dolanıyor çevremizde
ve boş yaşamlara öncülük ediyor aynalar
çünkü her zaman, başka bir yerde şölen var,
çağrılmadığımız bir yerde
ve girmek de zor.

Bundan ötürü, bu nerdeyse son çağrı,
onuncu, coşkulu
çalışı çanımın:
bahçeye, arkadaşım, beyaz leylağa,
elma ağacına, boyun eğmez karanfile,
portakal ağacının çiçeklenişinin hoş kokusuna,
ve sonra kavganın gereklerine.

Kırılığandır ülkemiz
ve çıplak uçlu bıçakların üzerinde
asılıdır inceden bayrağı.

* Şairin “Deniz ve Çanlar” adlı kitabından.

Güneş denizin üzerinde alçalmaya başladı, eflatun renkli gökyüzüyle sevişerek veda ediyor güne. Yaz aylarında hep böyle çöker akşam, sıcak ve nemli. Ve hafif bir esinti olur hep bu saatlerde... İnsanın bilincine beklenmedik düşünce kırıntıları bırakıveren bir esinti... İşte tam şu anda olduğu gibi... Kimi bir martıyı gözlüyor tişörtünün kollarından giren serinlikte, kimi kumlarda yuvarlanan topu. Kimi bir anlığına çocukluğuna dönüyor, yere düşürdüğü bir dondurmayı anımsıyor... Belki ağladığını hatırlıyor... Belki... Ağlıyor... Kiminin ağzına yaşama sevinci giriyor rüzgârla. Kimi kumlara basamıyor, içi gıcıklanıyor, “Eve gitsem” diyor. Kiminin canı soğuk bir bira istiyor ansızın, kimi ölümün karanlığına batıyor, bilinmez niye. Gözleri titriyor... Uzakları düşlüyor, uzakları özlüyor kimi... Denizden gelen o tatlı rüzgârcık, neler taşıyor ki içinde?

Havlusunu omzuna atmış, ayakları denizin ıslaklığına değerek yürüyen bir kadının salınında kaybolmuş biri. Herkesin içinde bir pencereyi açan, bir mandalı çeviren bu rüzgârın o kadının içinde hangi teli titrettiğini kimsecikler bilmiyor. Oysa delirmişçesine bunu merak ediyor adam, herkesin şahidi olan güneşe bakıyor batmadan hemen önce, “Sen,” diyor, “sen biliyorsun muhakkak, sen herkesi tanıyorsun”... Güneş adama bakıyor... Güneş batıyor! Batışında bıraktığı binlerce anlamın içinden kendisine geleni alıyor adam gözleriyle, susuyor. Kadın usul usul serinletiyor denizi ayaklarıyla, ritmik bir sallanış var uzaklaşmasında. Odağında kadının olduğu uzun bakışında, yerdeki kumun düzensiz dağılımı, sıcak bir yaz gecesinin haberini veren parlak Venüs’ü, ve sudan ıpslak çıkarken kahkahalarıyla her yanı çınlatan küçük bir çocuğu görüyor adam. Koşarak geliyor çocuk, adamın yanından havlusunu alıyor. Kurulanırken bir ara adama bakıyor. Islak saçları başına yapışmış çocuğun. Sonra koşarak gidiyor.

Kumsalın hemen arkasındaki kafede bir masaya oturuyor adam. Bira içecek birazdan, sonra evine gidecek. Hava iyiden iyiye aydınlığını

yitirmiş. Belli belirsiz bir esinti var yine. Adamı yiyip bitiriyor bu geceler, her seferinde bir sonraki günü daha güçlü bir sabırsızlıkla beklemeye koyuluyor. Ne zamandır böyle bilinmez, ama bir süredir o esintili akşam saatleri için yaşıyor yalnızca. Yaşamın ta kendisine ait olan bir duyguyu tam da o saatlerde çalıp göğsüne sokuyor ya nefesiyle! Ve kimse sesini yükseltmiyor ya bu masum alıkoşuşa karşılık, hayret ediyor adam, alışık olmadığı bir kabulleniş bu yaşamınki... Ama şimdi ona şaşmayı bırakmalı ve bir sonraki akşamı nasıl bekleyeceğine karar vermeli. İçi acıyor. Zamanın olmadık yavaşlamaları canını sıkıyor. Derken kendini sorgulamaya başlıyor, korkuları su yüzüne çıkıyor içtikçe. Korkuyor... Benliğini, davranışlarını, hislerini ele geçiren bu güçten korkuyor, ne olduğunu bilmediği her şeyden korktuğu gibi.

Sonra olağan olmayan bir şekilde, akşam gördüğü o sarı saçlı çocuk gelip masasına oturuyor adamın. Komik bir durum bu, çünkü kendisinden beklenmeyecek bir olgunluk sergiliyor çocuk, beklenmeyecek bir bilgelik var dirseklerini masaya dayayıp adama bakışında.

– Seni tanımıyorum, diyor çocuk, ama sende tanıdığım, hem de çok yakından bildiğim bir şey var!

Adam gülümsüyor çocuğa, şaşırıyor, çok şaşırıyor:

– Nasıl? Anlamadım...

– Ben her akşam görüyorum seni, tek başına oturuyorsun. Dört elle sarıldığın bir şey var gibi içinde, terk etmek istemediğin... Seni terk etmesinden korktuğun!

“Çocuk işte” diye düşünüyor adam ne düşüneceğini bilemez bir haldeyken:

– Nereden çıkardın bunu şimdi?

Adamın gözlerinin içini delercesine bakıyor çocuk. Sakinliğinde bir bilgelik gizlenmiş, söze acele etmeden başlaması bu yüzden:

– Aşk bu... Aşk bu öyle değil mi?

– Ne dedin?

Bu kadarı fazla. Bu kadarı oldukça fazla adama, pes ediyor, salveriyor önyargılarını. Sonunda çocuğun oluşturduğu bu denize, bu anlamlar denizine bırakıveriyor kendini:

– Ben hiç âşık olmadım ki... Hem... Hem sen nereden biliyorsun şuncacık boyunla aşkı bakayım?

– Her akşam diyorum, her akşam orada oturuyorsun. İçinden güneşe yakardığını hissediyorum, umut arıyorsun, inatla. Oysa güneş hep oradan batar, hava hep pembeleşir, martılar hep uçar orada bunu biliyorsun. Sen onlar için değil, sen başka bir şey için orada oluyorsun! Bir gün orada olmayacağından korktuğun bir şey için!

– Sen de her akşam oradasın.

– Oradayım... Âşığım çünkü.

– Sen kime âşıksın bakalım??

– Sana! Gülme sakın, ben senin gizemine âşığım. Belki yalnızlığına... Belki...

– Belki?

– Belki senin aşkına âşığım. İnatla beslediğin aşkına! Senin o dağılmış halini bir gün olur da göremezsem diye içim içimi yiyor. Ortalıkta aşk maşk kalmıyor gün geçtikçe bak, aşkı öldüyor insanlar!

– Ola ki ben bir akşam buraya gelmezsem, başka birinin aşkını izlersin sen de olur biter.

– Seninki başka... Olmaz.

– Neden??

– Çünkü sen aşktan korkuyorsun. Yaşamın onu elinden alıvermesinden korkuyorsun! Bir gün sana “Yeter be!” demesinden...

– K o r k u y o r u m... Nerden bilebilirsin? Bundan nasıl bu kadar emin ola...

– Evet korkuyorsun! Bu yüzden doyasıya yaşıyorsun ya onu! Sana ait olmadığını biliyorsun içine giriveren bu duygunun, kaybetmek istemiyorsun, geldiği gibi gitmesi düşüncesi içini titretiyor!

– Gitmez değil mi? Öyle olmaz değil mi?

– Biliyorsun bu senin elinde... Şimdi ben gitmeliyim. Sana “âşıksın” demeye gelmişim buraya, fazlasını söyledim.

– ...

– Son olarak...

– ...?

– Ne olur... Ne olur alışma aşka!

Masadan kalkıp, az önceki konuşmayı yapan kendisi değilmişçesine, atlayıp zıplayarak uzaklaşıyor çocuk. Adamın içine onlarca soru işareti mi soktu şimdi, yoksa yanıtlar mı kazıdı işaretlerin ardına? Bunu adamdan başka kimseler bilemez, tıpkı adamın kadının kafasının içindekileri bilemediği gibi. Biz öykünün burasında terk ediyoruz adamı, çocuğu ve kadını.

Güneş batıyor işte burada da, işte o tanıdık esinti tam da boynumuzda! Birer aşk sarkıyor bizim için de yaşamın cebinden ve birer çocuk var hepimizin içinde bize yol gösteren! Kumsalda insanlar var, biri annesini özlüyor, biri derin bir nefes çekiyor, biri kitap okuyor, sigarayı bırakmak istiyor, düşünde Müslüm Baba oluyor biri, Aragon’un bir dizesini anımsıyor bir diğeri, martılara bakıp gülüyor, uzakları düşünüyor biri...

Alışacak mısınız aşka? ■

EY HAYAT!

Baran'a

1

Ey hayat,
ey hayat
seni seviyorum
ağlat beni.

Annem yoktu
babam ağlamadı
sevgilim yitik
ben ağladım.

Ayrıldım
ağlamaklı oldum
ağlayamadım,
oturup şiir yazdım
gözyaşlarıma bulayarak.

Ey hayat, ey hayat
alacağın olsun!
Dağıttın yine beni
yine yalnız kaldım.

Bir kız nasıl öyle bakabilir
anlamlı, derin
sessiz suskun
ama ölesiye bakarak?

Şaşıp kalıyor insan...
Ayaklarım geri geri gidiyor
gözlerim arkada
ben buyum işte
hep yenilmiş, boynu bükük
hasretlerin babası.

Eski sözcükleri kullanıyorum artık
hayat ve hasret gibi
yaşlanmak gibi bir duygu bu
belki de ölüm...

Görmek bir umuttur artık
birlikte yaşamak zor!
Bunun gibi bir şey mi
yılların ardında tükettiğim:

Hayat ve hasret...

2

Ey hayat, ey hayat
beni hiç sevmedin mi?

Kaç ayrılık yaşadım bilmiyorum
ayrılık hep zordu zaten
ölüm de...
öldürümlerde yitikler de.

Su ile gözyaşı arasında ne var
tuz ve gözyaşı arasında
gözyaşı ve deniz
deniz ve tuz
tuz ve gözyaşı
tuz kalır...

Şarkılar, gazete haberleri
hani "az önce" sözleri
ve yokluk ve yalnızlık.

Ey hayat, ey hayat
yalnız koydun beni
hasret koydun,
terminal masalarında
çaylara mahkûm ettin beni
sigaraya
baş ağrısına.

Ey hayat, ey hayat
sevince hasret koydun beni.

Haydi kalk
yolcu yolunda gerek
ver elini Ankara
kent ve yabancılaşma
ve dönüş
nereye ey hayat?

Yinelenmiş sözdür:
ölüm beni çağırıyor!

Söyle usta
duble çay şöyle
kalkıp gitmenin vaktidir'i
söyle
gidemiyorum işte'yi söyle...

RUHUN TEKNOLOJİSİ

3

Ey hayat, ey hayat
gözün kör olsun
çok güzelsin ama
ben yokum seninle birlikte.

Hasretlere kaldım yine
belki de ölüme.

Ey hayat, ey hayat
seni seviyorum
ağlat beni
alacağın olsun.

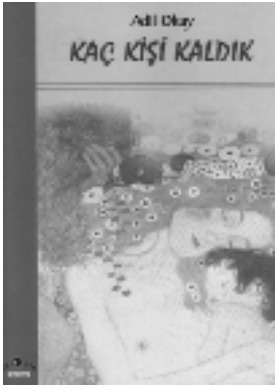
Eskişehir, 15 Ekim 1998

Kemal Gündüzalp

İnsanlar boş hayaller peşinde "Zaman makinesiymiş!"
Zaman içimizde bizim, sonsuza uzayıp gidiyor işte...
Teknoloji bir ütopya şimdilik, zamanda yolculuk için
Ben sadece şunu söylüyorum:
Teknoloji insanın ruhudur ve ruh her yerde;
Geçmişte ve gelecekte
Utandırır bir gün bizi bu gözler gördükleri için
Canavarlaşır "Teknoloji"
Yer, bitirir, kemirir insanlaşmaya çalışan bir yapıyı
Oysa biz zaten insanız, değil mi?
Zamanı düşünüyorum şimdi Beyoğlu'nda
Yaşıyorum geçmişi doyasıya
Bir handa, bir duvarda, bir insanda
Düşünüyorum o an teknoloji bunları yok edecek mi diye?
Öyleyse, ama niye?
Unutmalı mı geleceği yaratan geçmişi
İşte bütün bir tarih duruyor önümüzde zamanda yolculuk için
Yürüyorum zamanın içinden Beyoğlu'na
Elimde tutuyorum geçmişi; yürüyoruz birlikte
Yaşıyoruz her an geçmişte ve gelecekte
Ruh yaratsın diye "Teknoloji" düşüncede.

Erkut Tokman

Adil Okay - Kaç Kişi Kaldık
Ütopya Yayınları, 2001

“Konuş anlat bana
Kaç kişi kaldı
Kaç kişi kaldık”

Kadir Aydemir - Sessizliğin Bekçisi
Hera Şiir Kitaplığı, Şubat 2002

Sessizlik...
Sessizliğin
Bekçisi

"Küflü Şimşek" Odağında
Mehmet Taner Şiiri
Altın Portakal Kültür ve Sanat Vakfı
Yayınları, Eylül 2001

Atilla Erdemli
Avuçlarımızdaki Cennet
E Yayınları, Ocak 2002

“Atilla Erdemli, bu kitabında felsefeci
kimliğiyle oluşturduğu yaşamsal
paradoksların çatıştıklarını anlatıyor.”

Bir Şiirin Söylediği,
Mayıs Yayınları, Mayıs 2002

“Bildığınız gibi, iyi şiir tüm hayat mal
olur. İşte, hayatta ve sanatta hep sizin
olsun istediğimiz yedi şiir ve yedi yazı.
Yedi hayat emeği ve önerilerle yüklü
bir kitap. Bu kitap sizin olsun, şiir sizin
olsun.” O. A.

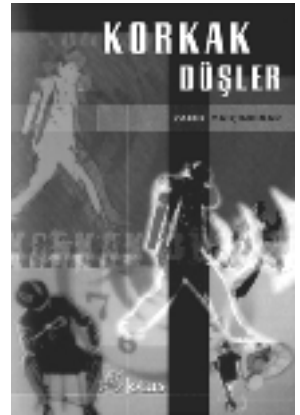
Osman Serhat Erkekli
Gitmemiştim Ki
C Yayınları, Haziran 2002

Gökçen Gökşal - İkilem
Broy Yayınevi, Temmuz 2002

Tekin Gönenç
Aşk Konuşur Bütün Dilleri
Varlık Cep Kitaplığı

Zafer Yalçınpınar - Korkak Düşler
Lotus Yayınları, Aralık 2002

“Sarhoş imgelerin kurgulandığı,
gel git öyküleri...”

EY AŞKI NELERE KADIRSİN...

Korkut Akın

İki kişi arasındaki, ister özel ister kişisel deyin, en mahrem iletişimidir mektup. Öyle ki, taraflardan biri kabul etmezse anlatmanız bile mümkün değildir.

Bu denli kişiselliğinin arasında -özellikle edebiyatçıların kaleme aldığı mektuplar- buram buram edebiyat kokan, alabildiğine keyifli, coşkulu betiklerdir.

Buna bir de aşk mektuplarını ekleyin; bakın görün tadından yeniyor mu? Bir edebiyatçının gündelik yaşamını aktarışı, hayata bakışı, gelecek kaygıları ya da öngörülerini -önyargısız, sansürsüz, sakıncasız- sunuluyor bu mektuplarda.

Kuşkusuz, onların da 'günün birinde basılabilir bu mektuplar' düşüncesi dönenip duruyordur kafalarının bir köşesinde. Kuşkusuz, onlar da 'ya ele geçerse, yanarım' kaygısıyla gem vurmaya çalışıyordu ellerine kalemi aldıklarında. Kuşkusuz, aşklarıyla cinselliklerini gizliyorlardı yaşamın 'ayrı' noktalarında. Tüm bunlara karşın, mektuplar -hele bunlar 'aşk mektupları' ise- inanılmaz duygu yüklü, inanılmaz coşkulu, inanılmaz heyecanlı edebiyattır. Bir başka alanında da edebiyatın, yakalanması güçtür bu coşkunun, duygu yükünün ve heyecanın.

Simone de Beauvoir'ın "Aşk Mektupları" Gendaş'tan çıktı tam bir yıl önce. *Bu arada, belirtmeden geçilmemesi gereken bir nokta var, sırası gelmişken aktaralım; benzer kitapların çok satmasını beklemeyi yayınevi. Bir coşkudur o da aynı, mektuptaki gibi... Yani, kitapçılarda bulabilirsiniz.* Adı Jean Paul Sartre ile anılan (birbirlerinin "teyemmüm cüz"ü sayılırlar) Simone de Beauvoir, Amerika Birleşik Devletleri'ne yaptığı bir seyahatte tanıdığı yazar Nelson Algren'le -biri Fransa'da, diğeri o zamana göre çok daha uzakta, ABD'de olduğu halde- inanılmaz büyük bir aşk yaşar. Arada, Algren'in evlenmesi bile bu aşkı külleyemez.

1947'de başlayıp 1964'te sona eren Beauvoir-Algren mektuplaşmasının -ki Beauvoir'ın yazdıkları üç yüz dört adet- sadece bir tarafını okuyabiliyoruz. Her iki tarafın da ileride yayımlanabilir düşüncesiyle birbirlerinin mektuplarını sakladıklarını, Beauvoir ölümünden önce öğreniyor. Kendisinin denetiminden geçmesi koşuluyla izin verebileceğini de belirtmesine karşın biyografiler, gazeteciler, araştırmacılar, yayımlanmamış yapıt avcıları izinsiz ve korsan bir şekilde -ellerine geçenleri- yayımlıyorlar. Ancak, umut o ki, Nelson Algren'in mektupları da Beauvoir'inkiler gibi özenli, düzenli yayımlanacak... Ama ne kadar bekleriz, orası belli değil.

Simone de Beauvoir, ilk görüşte etkilendiği Algren'e 1947'de kısa bir birlikteliğin ardından yazdığı ilk mektuplarından birinde "ilk gördüğünde âşık olduğunu" yazıyor. "Sadece emin olmak istiyordum; bildik, boş kelimeler kullanmak istemiyorum. Oysa şimdi anlıyorum, ta başından beri sana âşıktım. (...) Seninle birlikteyken zevk aşk demektir, şimdi de acı aşk demek. Aşkın her çeşidini tatmalıyız. (...) Seni söylediğimden, tahmininden çok seviyorum. Sana daha sık mektup yazacağım, sen de bana daha sık yaz. Sonsuza dek hep senin karın olarak kalacağım." Sonraki mektubun seslenişi: "Sevgili kocacığım"dır.

Jean Paul Sartre ile birlikte çalışması, birlikte üretmesi nedeniyle hemen herkesin onunla karı-koca, sevgili olduğunu düşündüğü Beauvoir, Nelson Algren'e olan aşkına sonuna dek sadık kalacaktır. Sartre ile aralarında aşk ilişkisinin olduğuna dair tek bir sözcük bile geçmiyor ama, 1952'de genç bir hayranının kendisine kur yapmasından duyduğu mutluluğu paylaşıyor mektuplarında.

Kimi zaman iğnelemek için, kimi zaman da kızdığı için "Tatlı canavarım benim", "Nelson, tehlikeli sevgilim", "Sevgilim, iğrenç, açgözlü şey seni", "Zavallı yaşlı çirkin reddedilmiş sevgilim", "Gelecek ayki canım kocacığım" gibi çeşitli tanımlarla mektuba giren Beauvoir, edebi, hoş betimlerle de mektubu bitiriyor.

Mektuplar böyle, sevgiyle, aşkla başlamasına karşın gündelik yaşamdan, yazmaktan, çalışmaktan, direnmekten, direnişi örgütlemekten geri kalmıyor. İkinci Dünya Savaşı sonrası dünya tahlillerini, entelektüellerin yaşamlarını, yazar-ressam-gazeteci ünlülerin tavırlarını da aktarıyor. Alabildiğine içten, alabildiğine sıcak...

Simone de Beauvoir'ın üç yüz dört mektubunun arasında o kadar çok şey var ki "aslında keşke ben de söyleyebilsem" dediğimiz... Ancak, tam da bu noktada, belirleyici olan: açık sözlü ve kararlı olmak. Parmagında Algren'in armağan ettiği yüzüğüyle doğanın kucığına yatıya gider Beauvoir. Ki mektubunda söz etmiştir bir keresinde... *Andrey Voznesenski, Oza'da; "Kilometreler ayıramaz insanı, inan, / Birleştirir telefon telleri gibi; / Ama milimetrelerse ayıran, / Bağışlanmaz bir yazıdır bu, betterin beteri" diyor. Kıtalar, okyanuslar, yıllar, hatta eşler ayıramaz eğer isterse; kaldı ki doğa...*

Telefon trafiğine yenilen mektuplaşma, şimdi de elektronik postanın pençesi altında. Mektup aşkları, internet aşklarına dönüşünce ak kâğıdın üzerinde dans eden el yazısının coşkusu ve heyecanı kalmadı sanki. Ya da çağın akışına ayak uydurup güzelim kalem kâğıdı unutarak bilgisayar ekranındaki duygusuz sertliği yumuşatmaya çalışacağız. ■

Aşk Mektupları
Simone de Beauvoir
Gendaş Kültür

LİRİKLER

I

Uçtum sesinde
Yoruldukça kanatlarım
Kondum yüreğine

II

Karanlık öptüm,
Ufuksuz gözlerinden;
Ay tutulması.

III

Uzansam yüreğimden,
Bir yıldıza tutunsak,
Gök bize tutunsa,
Bulutlar bana...

IV

Yalnız tek bir kez
En dibinden gözlerinin
Bir soluk alsam...

V

Güz cıvıltısı
Bülbül dudaklarımda
Adının türküsü

VI

Eylül ezgisi
Yağmur kalabalığı
İssız gönlümde

VII

Deniz kanyor
Bir yaprak kırılıyor
Avucuma düşüyor
Hep susuyoruz...

Baran Esmer

BETİMLEME

Gözlerin kuğuların yüzmesi
Sesin bir köy evinde uyumak

Ellerin ürkekliğin simgesi
Saçların bir rüyaya uyanmak

İhlamur görür, gül duyar
Onları koklamak; seni koklamak.

Mehmet Köz

SANA DAİR

Sabah deniziniz güzel koksun diye
Gece
Ölen bir aşkın çiçeklerini attım.
Mavinize

Tayfun Işıldar

bu yazıyı yazmak çok zor olacak biliyorsun. bütün kitaplarını yüzüncü kez okumam, gökyüzüne ve o kelebeğe bakarak mutlu gezintiler yapmam gerekecek. harfler bile değişiyor. araya senden cümleler serpiştirmem gerekecek. ama bütün bunlar için yeterince vaktim yok artık. artık defterimin kapağını bile açamıyorum. senin onca şeyi bir arada nasıl yaptığına şaşırıyorum.

oysa aynı yerlere gidecektik. belki aynı fincandan kahve içip, aynı şeyleri düşünecektik insanlara bakarken. cafe piatt! tepeler vardı. her şey hazır. yalnız başıma. her zaman yalnız. gidecektim. zaman hepimizi yiyor.

seni tanımak... tezer özlü'yü tanımak... ölüme daha yakın bir kıyıda oturup gelen geçene gülümseyerek bakmak.

“Ölüm düşüncesi izliyor beni. Gece gündüz kendimi öldürmeyi düşünüyorum. Bunun belli bir nedeni yok. Yaşansa da olur, yaşanmasa da. Bir kaygı yalnız. Beni, kendimi öldürmeyi denemeye iten bir kaygı.”

“Bu sevgiyi nasıl rahatlıkla uğurluyorsam, yaşamı da o denli rahat, o denli güzel uğurlamalı. Sevgilerimi doyumla devretmeliyim.”

18 şubat 1986, tezer özlü zürih'te meme kanserinden öldü. 10 eylül 1942'de simav'da doğmuştu. 18 şubat, 1986 senesinde salı gününe denk geliyordu. sarı salı. hastanede hans peter marti'ye “gitme, yalnız bırakma beni” demiş. yalnız ölmüş o hastanede. hep yalnız. avusturya liseliler ilan vermiş gazeteye. sürekli küfrettiği okul sahip çıkmış ölüsüne, ne komik! bebek camisinde namazı kılınmış. hâlâ bir cenaze namazı görmedim en azından. gördüğüm ilk mezar onun mezarı. her zaman gittiğim mezar. gidip de şaşıracağım. kim bıraktı o çiçeği?

“Ailemizde bir gelenek var. Ölülerimizi gömdükten sonra, mezarlarını yaftırmıyoruz. Hiçbirimiz de mezarlığa uğramıyoruz. Ölüm kesin bir sınır olmadığı için mi?”

bir kafede oturuyorum. öyle garip bir duygu ki. mezarlığın duvarından ayrılamıyorum. ölüler duyar mı söylediklerimi? ben konuşamam ki! ölüler okur mu yazdıklarımı? senin için yazıyorum. sen benim hayatımsın. yavaş yavaş olgunlaşan ama hep çocuk kalan bir genç kızın hayatı.

“Çoğu kez insan yaşamı, yaşanmış coşkuların anısı ile de geçer. Ama yaşamın bazı kesitlerinde bu coşku gece ve gündüz somut olarak kavrar benliğimizi. Bir şarkıyla. Bir resimle. Uzayan

bir bulvarla. Sevilen, teni okşanan bir insanla. Yaprakları hışırdayan bir ağaçla.”

avusturya lisesi, ardından liseyi bırakış, sonra istanbul erkek lisesi, dışarıdan bitirme sınavları... bu bilgiler önemli mi? bilmiyorum. hayatını bilebilmek için gerekli-gereksiz bütün kaynakları zorladım bir zaman. mezarının paftasını bile yazabilirim buraya.

artık buralarda yaşayamam. dünya kupası. tam yirmi sene sonra aynı gürlütyü yaşamak. seni yazmak. ne kadar zor. duvarlara bakarken. dostlar arasında. bazen içimde iki kişinin yaşadığını fark ediyorum. yazarken bambaşka oluveren ve aslında çok acı çeken bir yanımla, her şeye kakhahalarla gülen diğer yarım. kâğıtlar ortaya çıkıyor. defterler. romantik amerikan filmleri.

aşk vardı bir zamanlar. senin için de, benim için de. masmavi gökyüzü ve o göğe doğru büyüyen ağaçlar vardı. aşk yine var. belki ağaçlar da var ama ben göremiyorum. çok büyümüş olabilirler. korkuyorum. dışarı adımımı atamıyorum.

“Doyum içinde ayrılacağımı sandığım bu yaşamdan, zaman zaman algıyorsun ki, hiç de doyumla ayrılamayacaksın. Hiç yaşanmamış gibi. Doymak mümkün mü.”

tezer özlü: olmak istediğim veya belki de olurken karşılaştığım kadın. bana hiçbir şey için geç kalmadığımı gösteren kadın. üzerine beş yüz kez yazıp da bir kez bile anlatmayı beceremediğim kadın.

“Çünkü sinir hastalığı da bulaşıcı bir şey. Hem öyle mikrop almakla değil, bir insanın umutsuzluğunu derinden algılamakla bile geçebilir.”

olmadığını biliyorum. hiçbir şeyi istediğim gibi anlatamadığımı, kâğıttaki sözcüklerin kafamda olduğu gibi olmadığını. ama deniyorum. senin gibi. sırf insanlar şahit olsun diye yazıyorum. benim şahit olduğum gibi sana. ve bana rağmen, utanmadan “çok saçma” diyenlere, senin gibi haykırıyorum: karışmayın işime!

“Yazarken, öykü anlatacak değilsin. Çevre öykü dolu. Her insanın her günü öykülerle dolu. Çevreyi tanımlamak da istemiyorum. Boş, taş örgüsü, gri beton bir duvar bile tanımlamalarla dolu. İnsan beyninin küçük bir kısırdanışı yeter.”

seni seviyorum. ■

HER MARTI BİR UÇUŞTUR

her martı bir uçuştur katlanmış denizi göğe asmaya
yorulmuş ömür kanatlarının nakışdır yolculuk
engin mavinin dingin konukluğunda

taşımından mı dilimizdeki yara
geçmişten sözcükleri gelecek kuyusuna

nergisleri köksüz öksüz ağıttan dileğe sığınmak
bilmem şiiri böyle mi tanımlasak

nokta kadarız sonsuz evrende küçük
ikimizi toplasak iki noktanın devamı
belleğimden süzdüğüm her sözcük

her martı bir uçuştur yine de
beş beden büyük kanatlarla
katlanmış denizi göğe asmaya

Ulaş Nikbay

bu otların
bu ağaçların
bu yaprağların
nefes aldığını düşünmeyin
vehimelenir adam

indi gel inandır meni
nefes alanın yaşamadığına
yaşayanın duymadığına
duyanın sevmediğine

...güneşhin aleyhine düşünmeyin
qaranlık gecelerde
ulduzlar habercidir

Şerif Ağayar

En büyük hatam fenersiz esen fırtınanın ağzıma soktuğu kum taneciklerini yutmamak oldu. Oysa nefretim gibi boğazımda biriken balgamı da insanların suratına tükürebilirdim.

En büyük aşkım dört duvar arasında kaldığım zamanlardan armağan tükenmez kalemimdi. Bir de odamın dört bir yanındaki eskilerden kalma bir yığın mektup — sana yazdığım ama gönderemediğim.

En büyük umudum kalemimi kâğıda dokundurup öylece mürekkebin bitmesini beklemektir. Bu sayede kâğıdın aşka geçirgenliğini kanıtlayacaktım. Çünkü kalem şairin hayallerinden gerçeğe yolculuğunda destek aldığı bastonudur.

En büyük özelliğim olabildiğince saf hayallerimde —herkese rağmen— kendimi yazmaktı. Umutlarıma inadımı, kayaları delen bir incir ağacının köklerinde saklamıştım. Böylece her umudumu hayallerimden saymayacaktım.

En büyük sırrım —saklayamadığım— seni sevdiğimi düşündüğümden emin olup olmadığım. Ne var ki toprağın kokusu ve demirin tadı beni şüphelerimden arındırdı.

En büyük korkum sana yeniden âşık olmaktı. Ama geç fark ettim yalnız kendimi sevdiğimi.

Ve şimdi İsa'nın olmadığı bir çarmıh bulmak için yola koyuluyorum... ■

